

Załącznik

do Uchwały Nr XXXVIII/184/06

**Rady Gminy w Skórcu
z dnia 20 lipca 2006r.**

RADA GMINY W SKÓRCU I WÓJT GMINY SKÓRZEC

**STRATEGIA ROZWOJU GMINY SKÓRZEC
DO 2024 ROKU**

SKÓRZEC, 2006 r.

Spis treści		
1.	Wstęp	
1.1	Cel opracowania	1
1.2	Przedmiot opracowania	2
1.3	Podstawa opracowania	2
1.4	Zakres opracowania i metodologia wykonania	4
2.	Charakterystyka Gminy Skórzec	
2.1	Cechy charakterystyczne położenia geograficzno-przestrzennego	5
2.2	Charakterystyka elementów środowiska przyrodniczego	6
2.3	Struktura samorządu terytorialnego	8
2.4	Współpraca zagraniczna	8
3.	Demografia	
3.1	Ogólna charakterystyka procesów demograficznych	9
3.2	Charakterystyczne cechy demografii gminy	11
4	Infrastruktura techniczna	
4.1	Drogi publiczne	12
4.2	Transport publiczny	14
4.3	Łączność, elektroenergetyka, gazownictwo, ciepłownictwo	14
4.4	Zagospodarowanie przestrzenne terenu	15
4.5	Budownictwo mieszkaniowe	16
5.	Infrastruktura społeczna	
5.1	Oświata i wychowanie	17
5.2	Kultura	19
5.3	Sport	22
5.4	Ochrona zdrowia	22
5.5	Pomoc społeczna	23
5.6	Bezpieczeństwo publiczne	25
6.	Ochrona przyrody, krajobrazu i środowiska	
6.1	Ochrona przyrody i krajobrazu	26
6.2	Gospodarka wodno – ściekowa	27
6.3	Gospodarka odpadami stałymi	30
6.4	Ochrona powietrza	30
7.	Gospodarka i rynek pracy	
7.1	Podmioty gospodarcze	31
7.2	Charakterystyczne cechy funkcji gospodarczych	32
7.3	Bezrobocie i rynek pracy	35
8.	Rolnictwo	
8.1	Warunki agrop przyrodnicze	36
8.2	Warunki społeczne, techniczne ekonomiczne	38
9.	Turystyka i rekreacja	
9.1	Opis turystyczny gminy	39
9.2	Atrakcje i infrastruktura turystyczna	39
10.	Dochody i wydatki budżetu gminy	41
10.1	Dochody i wydatki budżetu Gminy Skórzec	41
11.	Główne problemy gminy i analiza SWOT	
11.1	Synteza analizy SWOT	45
11.2	Wewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Skórzec	46
11.3	Zewnętrzne uwarunkowania rozwoju Gminy Skórzec	48
12.	Wizja rozwoju Gminy Skórzec do 2024 roku	50
13.	Uwarunkowania i cele rozwoju	
13.1	Cele strategii Gminy Skórzec do roku 2024	
13.2	Badanie zgodności celów strategicznych Gminy Skórzec ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego oraz Strategią Rozwoju Powiatu Siedleckiego w latach 2001 – 2006.	51
		55

14.	Misja Gminy Skórzec	
15.	Mierniki, wskaźniki monitoringu strategii rozwoju	
16.	Rekomendacje BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN	58
17.	Lista programów operacyjnych – harmonogram prac	59
18.	Wyniki prac seminarium diagnostycznego	63
	18.1 Identyfikacja pojęcia gmina	64
	18.2 Określenie głównych problemów rozwojowych gminy	
	18.3 Propozycja rozwiązania głównych problemów rozwojowych gminy	70
	18.4 Wizja Gminy Skórzec w 2024 roku	72
	18.5 Ocena potencjału gminy	73
	18.6 Cele strategiczne	74
	18.7 Misja gminy	77
19.	Załączniki do strategii	80
		85
		86

1. WSTĘP

1.1 CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest sformułowanie „Strategii Rozwoju Gminy Skórzec do 2024 roku”.

Strategia rozwoju gminy to koncepcja systemowego działania, polegająca na: formułowaniu długookresowych celów rozwoju i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu, określaniu zasobów i środków niezbędnych do realizacji tych celów oraz sposobów postępowania zapewniających optymalne ich rozmieszczenie i wykorzystanie, w celu elastycznego reagowania na wyzwania otoczenia i zapewnienia gminie korzystnych warunków egzystencji i rozwoju.

W celu systematycznej poprawy warunków życia niezbędna jest niezakłócona kontynuacja rozwoju Gminy Skórzec. Dla sprostania tym wymogom i oczekiwaniom społeczności lokalnej niezbędnym stało się opracowanie strategii rozwoju.

Zapewnienie zrównoważonego rozwoju Gminy Skórzec wymaga planowania strategicznego, które łączy problematykę społeczną, ekologiczną, gospodarczą i przestrzenną. Strategia rozwoju powinna być podstawowym dokumentem decyzyjnym kierującym działalność organów samorządu terytorialnego w dłuższych okresach czasu.

Niniejsza strategia będzie podstawą aktualizacji miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz opracowania programów operacyjnych, przedsięwzięć rozwojowych i planów inwestycyjnych, w tym corocznych budżetów gminy.

Wraz z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej oraz utworzeniem samorządu regionalnego, planowanie strategiczne zyskało nowy wymiar. Jest bowiem warunkiem niezbędnym dla dostępu gmin, powiatów i regionów do funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

„Strategia Rozwoju Gminy Skórzec do 2024 roku” jest dokumentem otwartym, który powinien być uzupełniany o nowe treści, pomysły i sposoby rozwiązywania problemów. Uchwalenie strategii nie zamyka dalszych prac, lecz otwiera kolejną fazę polegającą na opracowaniu programów operacyjnych oraz weryfikację i aktualizację celów i priorytetów rozwoju.

1.2 PRZEDMIOT OPRACOWANIA

Przedmiotem opracowania jest:

- ogólna charakterystyka gminy,
- diagnoza istniejącego potencjału gminy,
- perspektywy rozwojowe gminy wynikające z przewidywanego kształtowania się sytuacji w otoczeniu,

- misja gminy oraz wizja jej rozwoju do 2024 roku,
- cele strategiczne rozwoju gminy, oraz propozycje programów operacyjnych i kluczowych przedsięwzięć do realizacji,
- badanie zgodności celów strategicznych gminy ze Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego i z Narodowym Planem Rozwoju na lata 2004 – 2006.
- lista wskaźników monitoringu realizacji strategii rozwoju gminy.

1.3 PODSTAWA OPRACOWANIA

Niniejsze opracowanie powstało na podstawie wyników prac seminarium diagnostyczno – projektowego nt. „Strategia Rozwoju Gminy Skórzec do 2024 roku”, prowadzonego przez Fundację PGP – *BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN* z Gdańska, które odbyło się w maju 2004 roku w Skórcu.

Uczestnikami seminarium byli przedstawiciele Urzędu i Rady Gminy oraz przedsiębiorstw, organizacji, instytucji i miejscowych środowisk gospodarczych, społecznych, kulturalnych i opiniotwórczych.

W niniejszym opracowaniu uwzględniono również wszystkie udostępnione BIGmin przez Urząd Gminy opracowania analityczne, programowe, planistyczne, projektowe, sprawozdawcze i promocyjne dotyczące gminy.

W opracowaniu korzystano także z dokumentów zewnętrznych dotyczących Województwa Mazowieckiego oraz całego kraju, w tym także związanych z procesem integracji Polski z Unią Europejską.

Wymienić tutaj należy następujące opracowania:

- Podstawowe informacje o gminie do diagnozy stanu istniejącego
Ankieta wypełniona przez administrację gminy wg układu ustalonego przez *BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN*.
- **Cele polityki regionalnej Unii Europejskiej – PARR - maj 2001 r.**
- **Polityka regionalna w Polsce. Cele, procedury i instytucje.**
Kancelaria Prezesa Rady Ministrów - wrzesień 1998 r.
- **Rozwój regionalny w Polsce – podstawowe informacje. PARR -1998 r.**
- **Narodowa Strategia Integracji. KIE - styczeń 1997 r.**
- **Regionalny Program Restrukturyzacji Gospodarki i Przeciwdziałania Bezrobociu w Województwach Polski Północnej.**
Zespół Zadaniowy ds. Polityki Strukturalnej w Polsce.
- **Region Bałtycki. Rozwój przestrzenny, programy, instytucje.**
- **Rządowe Centrum Studiów Strategicznych – 1999 r.**
- **Konkurencyjność Regionu Polski Północnej.**
Holenderski Instytut Ekonomiczny – grudzień 1997 r.

- AGENDA 2000 Rozszerzenie Unii Europejskiej. Nowe Wyzwania. Komitet Integracji Europejskiej.
- Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju. Lipiec 2000 r.
- Strategia finansów publicznych i rozwoju gospodarczego – Polska 2000 – 2010.
- Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju. Październik 1999 r.
- Narodowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2001 – 2006.
- Strategia wzrostu zatrudnienia i zasobów ludzkich w latach 2000 – 2006. Kwiecień 2000 r.
- Narodowa strategia ochrony środowiska na lata 2000 – 2006.
- Pakt dla rolnictwa i obszarów wiejskich. Wrzesień 2000 r.
- Strategia Rozwoju Turystyki w Latach 2001 – 2006.
- Narodowa Strategia Rozwoju Transportu.
- Strategia Rozwoju Krajowego Produktu Turystycznego do 2004 roku. UKFiT 1997 t.
- Rządowy Program Wspierania Rozwoju Turystyki w latach 2001 – 2006.
- Słownik geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich – 1880
- Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego – 2000 r.
- Wojewódzki Program Rozwoju Regionalnego Mazowsza na lata 2001 – 2006
- Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego
- Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2000, 2001, 2002, 2003
- Rocznik Statystyczny Powiatów 2003
- Raport o stanie Województwa Siedleckiego – Wojewoda Siedlecki 1998 r.
- Studium zagospodarowania przestrzennego Województwa Siedleckiego. Wojewódzkie Biuro Planowania Przestrzennego w Siedlcach. 1997 r.
- Raport o stanie środowiska w Województwie Mazowieckim w roku 1999. WIOŚ – Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie. 2000 r.
- Regiony Polski – Województwo Mazowieckie Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk-Warszawa 2000
- Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrz. Gminy Skórzec– 1997 r

1.4 ZAKRES OPRACOWANIA I METODOLOGIA WYKONANIA

Niniejszą strategię opracowano na podstawie informacji zawartych w analitycznym zestawieniu charakterystyki gminy (podstawowe informacje o gminie) oraz wyników prac zespołów roboczych na seminarium diagnostyczno – projektowym.

W ramach seminarium zrealizowano pełną technologię planowania strategicznego z wykorzystaniem analizy SWOT, wg ustaleń metodycznych określonych przez specjalistów z *BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN*. Wpierw sformułowano wizję

gminy w 2024 roku, następnie przeprowadzono analizę SWOT i na bazie wyników tej analizy sformułowano cele strategiczne i cele średniookresowe oraz programy operacyjne dla poszczególnych celów.

Opracowanie zawiera również rekomendacje *BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN*, które nasunęły się w trakcie prac podczas seminarium i przy redagowaniu jego wyników.

Strategię sformułowano przy zastosowaniu podejścia ekspercko – partycypacyjnego zalecanego przez środowiska naukowe. Projekt dokumentu końcowego opracowany przez *BAŁTYCKI INSTYTUT GMIN* poddany został szczegółowej weryfikacji przez władze gminy a następnie przedstawiony Radzie Gminy do zatwierdzenia.

Budowanie strategii to proces, w którym uczestniczą zarówno przedstawiciele samorządu jak i mieszkańcy, zainteresowani rozwojem swojej gminy. Strategia jest wspólnie budowana począwszy od nakreślenia wizji rozwoju, poprzez ocenę stanu wyjściowego, wybór celów i sposobów ich realizacji, aż po wdrażanie przyjętych koncepcji. Zapisanie tego procesu w postaci dokumentu umożliwia stałą ocenę postępów i korygowanie błędów przez wszystkich jego uczestników. Proces budowania i wdrażania strategii nie ma charakteru liniowego. Jest to cykl zamknięty, w którym nakreślone cele realizują się poprzez działania i po upływie lat dojście do stanu docelowego umożliwia rozpoczęcie kolejnego cyklu planowania.

2. CHARAKTERYSTYKA GMINY SKÓRZEC

2.1 CECHY CHARAKTERYSTYCZNE POŁOŻENIA GEOGRAFICZNO - PRZESTRZENNEGO

I. Położenie geograficzne

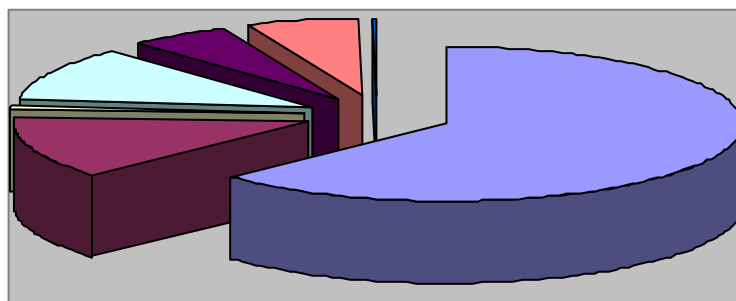
Gmina Skórzec położona jest w południowo-wschodniej części województwa mazowieckiego. Graniczy od strony północno-zachodniej z Gminą Kotuń, od strony północno-wschodniej z Gminą Siedlce, i Gminą Wiśniew, od strony południowo-wschodniej z Gminą Domanice, od strony południowo-zachodniej z Gminą Wodynie. Ogólna powierzchnia gminy wynosi 11 902 ha.

II. Ukształtowanie powierzchni

Gmina Skórzec wykonuje swoje zadania na obszarze 11.902 ha (stan na dzień 01.01.2004 r.), a w tym:

Lp.	rodzaj użytku	powierzchnia w ha	Struktura w %
1.	Użytki rolne	9691	81,42
2.	Las i grunty leśne	1859	15,61
3.	Grunty pod wodami	7	0,05
4.	Tereny komunikacyjne	288	2,42
5.	Teren osiedlowe	-	-
6.	Teren różne	1	0,006
7.	Nieużytki	56	0,47
Łącznie		11902	100

*Podstawa: Dane Urzędu Gminy Skórzec

■ grunty orne 55,8%	■ lasy 15,4%	■ sady 1,6%	■ łąki 14,0%
■ pastwiska 6,1%	■ pozostałe 7,1%	■ nie użytki	

*Podstawa: Dane Urzędu Gminy Skórzec

Gmina Skórzec charakteryzuje się znaczną powierzchnią gruntów rolnych (55,8%) i niewielką ilością sadów .

Dane statystyczne Gminy Skórzec w 2004 r. na tle powiatu i województwa.

WYSZCZEGÓLNIENIE	GINA SKÓRZEC*	POWIAT SIEDLECKI**	WOJEWÓDZTWO**
1.Powierzchnia w km kw.	119	1603	35.579
1.Liczba sołectw	23	b.d.	7.318
2.Liczba miejscowości	21	b.d.	9.049
3.Ludność ogółem	7275	80954	5.135732
4.Mężczyźni	3663	40796	2.465.434
5.Kobiety	3612	40158	2.670298

6.Gęstość zaludnienia osoby/km kw.	61,13	50	144
7.Współczynnik feminizacji	98	98	108
8.Urodzenia na 1000 ludności	11,5	10,9	9,1
9.Zgony na 1000 ludności	14,0	11,1	10
10.Przyrost naturalny na 1000 osób	0,3	-0,2	-1,16
11.Ludność w wieku przedprodukcyjnym	27,68%	26,87%	20,7%
12.Ludność w wieku produkcyjnym	57,56%	55,47%	62,7%
13.Ludność w wieku poprodukcyjnym	14,74%	17,66%	16,6%
14.Saldo migracji na 1000 ludności	-2,0	-0,1	+2,69
15.Stopa bezrobocia w %	13,0	13,8	13,9
16. Struktura edukacji: - Uczniowie szkół podstawowych - Gimnazjów - Liceów ogólnokształcących - Średnie techniczne i zawodowe	630 322 - -	7.400 3.741 19 108	362.846 207.936 109.220 80.474
17.Użytki rolne w % a powierzchnia ogółem - ha	83,1	59,28	55,3
18.Lasy i grunty leśne w % a powierzchnia ogółem - ha	15,6	17,11	22,00
19.Zarejestrowane podmioty gospodarcze	251	4.026	575,598
20.Obiekty noclegowe turystyki	1	7	334
21.Miejsca noclegowe	4	100	36.307

*Podstawa: Dane Urzędu Gminy Skórzec

**Podstawa: rocznik statystyczny Województwa Mazowieckiego 2004

2.2 CHARAKTERYSTYKA ELEMENTÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

Położenie geograficzne

Gmina Skórzec położona jest na Nizinie Południowopodlaskiej w granicach 3 mezoregionów: Wysoczyzny Siedleckiej, Obniżenia Węgrowskiego (dolina Kostrzyna) oraz Wysoczyzny Żelechowskiej (południowy fragment gminy). Wysokości bezwzględne wynoszą od 145 m npm w dolinie Kostrzyna do 178 m npm. Na terenie wysoczyzny polodowcowej w rejonie wsi Trzciniec i Dąbrówki-Stany.

Rzeźba terenu

Na przeważającej części terenu gminy występuje wysoczyzna polodowcowa. Stanowi ona powierzchnię płaską, miejscami lekko falistą o wysokościach względnych wynoszących około 5 m i spadku 5%, a miejscami do 10%. Tylko lokalnie występują nieliczne wydmy, ozy i pagórki moreny czołowej. Znaczny obszar- szczególnie w południowej części gminy- zajmują doliny rzeczne i obniżenia powytopiskowe. Przez obniżenia powytopiskowe przepływa rzeka Kostrzyń. Na obszarze gminy brak jest wyraźnie zaznaczonej doliny Kostrzynia. Rzeka ta w swym biegu wykorzystuje istniejące obniżenia terenu. Na lokalne urozmaicenia terenu wpływają: wzgórza i pagóry moreny czołowej, ozy, pola piasków przewijanych, wydmy, dolinki erozyjno-denudacyjne.

Gleby

Skalą macierzystą gleby gminy Skórzec są lodowcowe i wodnolodowcowe (głównie piaski) oraz utwory współczesne (mady, torfy, mursze). Pod względem typologicznym gleby gminy są mało zróżnicowane. Przeważają gleby pseudobielicowe oraz brunatne wyługowane i kwaśne. W dolinach i obniżeniach terenu występują gleby hydrogeniczne: murszowo-mineralne oraz torfowe i murszowo-torfowe. Pod względem składu mechanicznego gleby gminy są glebami piaszkowymi. Zbudowane są głównie z piasków słabo gliniastych a także piasków luźnych i piasków gliniastych lekkich. W północnej części gminy na znacznych powierzchniach występują gleby pseudobielicowe wytworzone z piasków lekkich. Większe obszary tych gleb występują we wsiach: Boroszków, Dąbrówka-Włazy, Stara Dąbrówka, Czarniejew, Ozorów, Skarżyn, Teodorów, Żelków. Gleby brunatne wyługowane i kwaśne zbudowane z piasków gliniastych lekkich występują w rejonie wsi: Skórzec, Dąbrówka Ług, Dąbrówka Stany, Skarżyn. Natomiast w południowej i południowo-wschodniej części gminy (na obszarach nie będących obniżeniami terenu) dominują gleby pseudobielicowe i brunatne wytworzone z piasków luźnych oraz piasków słabogliniastych. Na obszarze dolin i obniżeń terenu (głównie w zachodniej i południowej części gminy) występują gleby murszowo mineralne (murszowate), torfowe i murszowo-torfowe.

Świat roślinny i zwierzęcy

Na terenie gminy stwierdzono 960 gatunków roślin naczyniowych w 93 rodzinach i 406 rodzajach, poza tym odnotowano 84 gatunki roślin zarodnikowych w tym : 7 rzadkich gatunków grzybów, 18 – porostów, 12 – wątrobowców, 9 torfowców oraz 38 – mchów właściwych. Rośliny prawnie chronione wystąpiły w liczbie 54 gatunków, w tym: 16 – ochrona częściowa, dodatkowo wyróżniono blisko 80 gatunków roślin rzadkich. Chronioną faunę reprezentuje: 86 gatunków ptaków- 3 ssaków, 2 – gadów, 3 – płazów oraz owadów trzmiele i biegacze.

2.3 STRUKTURA SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Gmina wykonuje zadania publiczne zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Powyższe zadania są realizowane przez powołane, w wyniku wyborów władze samorządowe, które przedstawiają się następująco:

- Rada Gminy - władza uchwałodawcza (15 radnych, w tym przewodniczący),
- Władza wykonawcza - Wójt Gminy
- Komisje Rady Gminy (4 komisje)

Ponadto w strukturze gminy działają następujące jednostki organizacyjne:

- Zakład Gospodarki Komunalnej w Skórcu
- Gimnazjum w Skórcu
- Szkoła Podstawowa w Grali - Dąbrowiźnie
- Szkoła Podstawowa w Skórcu
- Szkoła Podstawowa w Dąbrowce-Stanach,
- ~~Szkoła Podstawowa w Gołąbku,~~
- ~~Szkoła Podstawowa w Grali – Filia w Trzeńcu.~~
- Publiczna Biblioteka w Skórcu
- ~~Publiczna Przychodnia Opieki Zdrowotnej w Skórcu~~
- Gminna Administracja Szkół w Skórcu (zaktualizowano 21.06.2012r.)

2.4 WSPÓŁPRACA ZAGRANICZNA

Obecnie Gminy Skórzec nie posiada żadnej podpisanej umowy o współpracy międzynarodowej.

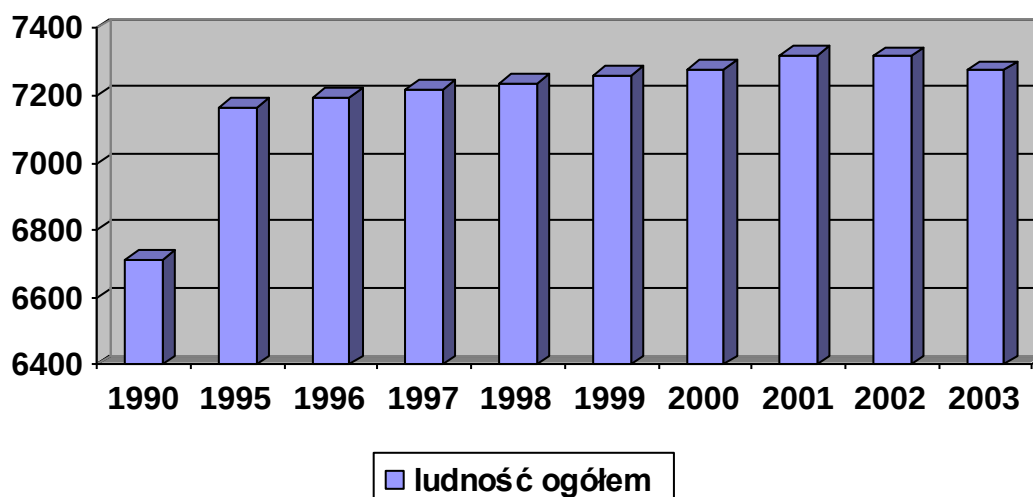
3. DEMOGRAFIA

3.1 OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROCESÓW DEMOGRAFICZNYCH

Ludność Gminy Skórzec w latach 1990 – 2003

Rok	Stan ludności	Przyrost naturalny		Saldo migracji	
		Osoby	Na 1000 osób	Osoby	Na 1000 osób
1990	6714				
1995	7166	52			
1996	7194	28			
1997	7219	25			
1998	7238	19			
1999	7259	29	4,1	-3	-0,4
2000	7278	28	3,9	-31	-4,3
2001	7320	16	2,2	31	+4,3
2002	7316	-	-	-	-
2003	7275	2	0,3	2	-0,3

*Podstawa: dane Urzędu Gminy Skórzec

*Podstawa: dane Urzędu Gminy Skórzec

Liczba ludności w Gminie Skórzec rosła nieznacznie do 2001 roku by w roku 2002 znów zacząć spadać. Obecnie liczba mieszkańców utrzymuje trend spadkowy, jednak wartości zmieniają się znikomo. Spadek liczby mieszkańców spowodowany jest malejącym przyrostem naturalnym oraz migracją ludności z gminy do miast.

Struktura ludnościowa w Gminie Skórzec

	Skórzec	Powiat Siedlecki	Województwo Mazowieckie
Ludność w wieku przedprodukcyjnym	27,68%	26,87%	21,37%
Ludność w wieku produkcyjnym	57,56%	55,47%	62,02%
Ludność w wieku poprodukcyjnym	14,74%	17,66%	16,61%

*Podstawa: dane Urzędu Gminy Skórzec

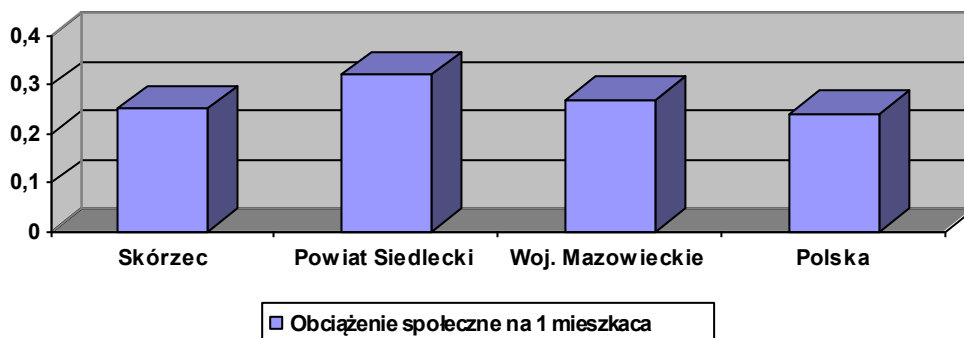
Gmina Skórzec posiada korzystniejszy niż w powiecie i w województwie wskaźnik osób w wieku przedprodukcyjnym i korzystniejszy niż w powiecie wskaźnik osób w wieku produkcyjnym.

Struktura wiekowa ludności Gminy Skórzec– 2003 r.

Wyszczególnienie	W wieku							
	Przedprodukcyjnym						Produkcyjnym	Poprodukcyjnym
	0-2	3-6	7-12	13-15	16-17	Razem		
Ogółem	244	388	742	378	262	2014	4188	1073
Mężczyźni	135	194	379	196	138	1042	2277	344
Kobiety	109	194	363	182	124	972	1911	729

*Podstawa: dane Urzędu Gminy Skórzec

Obciążenie społeczne – liczba osób w wieku poprodukcyjnym przypadająca na jedną osobę w wieku produkcyjnym.

Dane: własne BIGmin

Wskaźnik obciążenia społecznego w Skórcu jest stosunkowo niski – porównywalny ze wskaźnikiem krajowym i niższy niż powiatowy i wojewódzki.

Prognoza ludności na lata 2005 – 2030 w tys.

Wyszczególnienie	Lata					
	2005	2010	2015	2020	2025	2030
Powiat Siedlecki	81,0	79,9	78,7	77,0	75,1	72,9

*Podstawa: Ludność, ruch naturalny i migracje w Woj. Maz. w 2000 r.

Opracowana prognoza rozwoju liczby ludności wykazuje:

- lekki spadek liczebności młodzieży w grupie wiekowej 15 – 18 lat,
- korzystny układ grup wiekowych mieszkańców z przewagą osób w wieku produkcyjnym i ze stosunkowo wysokim odsetkiem osób w wieku, przedprodukcyjnym
- stałe zmniejszanie się przyrostu ludności w powiecie siedleckim do 2030 r.

Obecnie gęstość zaludnienia jest stosunkowo niska - wynosi **46 osób/ km²** i jest niższa od średniej gęstości zaludnienia w powiecie siedleckim, która kształtuje się na poziomie **50 osób/ km²**.

Gmina posiada dużą możliwość absorpcji ruchów migracyjnych. Obecnie zaznacza się dodatnia migracja na teren gminy z sąsiednich miast.

Czynnikami powodującym spadek liczby mieszkańców w Gminie Skórzec jest niski **przyrost naturalny (0,3)** i ujemne saldo **migracji gminy (-0,3)**.

3.2 CHARAKTERYSTYCZNE CECHY DEMOGRAFII GMINY

Najważniejszymi przesłankami dalszego rozwoju demograficznego Gminy Skórzec są:

- tempo i struktura przyrostu naturalnego,
- skala migracji.

Do najważniejszych cech demograficznych mających wpływ na rozwój społeczno - gospodarczy na obszarze miasta należy:

- średni wskaźnik gęstości zaludnienia,
- zapleczem demograficznym gminy będzie przede wszystkim ludność z Siedlec,
- utrzymanie się względnej równowagi płci z przewagą kobiet,
- korzystny układ grup wiekowych mieszkańców z przewagą osób w wieku produkcyjnym (57,56%) i stosunkowo niskim odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym (14,74%).

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Bez rozwiązania niektórych problemów infrastrukturalnych szanse rozwoju otwierające się przez obecne procesy ekonomiczne nie będą w pełni wykorzystane. Zagospodarowanie wszystkich wolnych przestrzeni gminy, zanim upora się ona z problemami w sferze infrastruktury, komunikacji i usług podstawowych, doprowadzić może do obniżenia wartości potencjalnych terenów zagospodarowania.

4.1 DROGI PUBLICZNE

Droga wojewódzka

Przez teren gminy przebiega droga krajowa nr 803 Siedlce-Stoczek Łuk.-Garwolin-Wilga, IV kl. Techn. o funkcji regionalnej, realizująca powiązania gminy z Siedlcami, Stoczkiem Łukowskim, Garwolinem oraz gminami: Wodynie, Stoczek Łuk, Borowie. Posiada nawierzchnię bitumiczną o szer. 5,0-7,0m
Prowadzi ona ruch łącząc gminę Skórzec z miastami i Gminami, przez które przebiega. Realizuje również powiązania wewnątrzgminne i prowadzi obsługę przyległego zagospodarowania. Całkowita długość drogi wojewódzkiej nr 803 na terenie gminy wynosi 12,3 km.

Droga powiatowe

Drogi powiatowe realizują powiązania z sąsiednimi gminami oraz obsługują przyległe zagospodarowania. Układ dróg powiatowych tworzą drogi wymienione poniżej.

- 331- Kotuń-Nowaki-Skórzec-dr. 36375 dł. -10,419 szer. 5,0 powiązania Gm. Kotuń, Gm. Domanice
- 332 - Żelków - Dąbrówka-Stany - Chlewiska dł. - 4,000 szer. 5,0 powiązania Gm. Kotuń
- 401 - Dąbrówka Stany- Ozorów dł. - 6,500 szer. 5,0 powiązania Gm. Kotuń

- 402 - Dąbrówka Stany - Kłódzie - Dobrzanów dł. - 5,326 powiązania Gm. Kotuń, Gm.. Wodynie
- 403 - Żeliszew - Wodynie dł. - 3,821 powiązania Gm. Kotuń, Gm. Wodynie
- 414 - Olszyc - Żebrak dł. 3,821 powiązania Gm. Domanice.

Drogi powiatowe o łącznej długości 35,788 km w 70% wymagają gruntownych remontów.

Drogi gminne

Drogi gminne realizują powiązania zewnętrzne gminy bliskiego zasięgu, powiązania wewnątrzgminne oraz obsługują przyległe zagospodarowania. Na terenie gminy jest 64 km dróg gminnych, z tego 25 km ma nawierzchnię twardą ulepszoną, pozostałe drogi gminne mają nawierzchnie żwirowe lub gruntowe. Większość dróg gminnych nie spełnia warunków technicznych, jakimi powinny odpowiadać drogi tej kategorii.

- 01 Trzciniec - gr. gm. Wodynie (Ruda Wolińska) dł. 2,197
- 02 (Kol. Żelków) –Teodorów Gołąbek dł. 4,351
- 03 Trzciniec – Kopcie dł. 1,680
- 04 Grala-Drupia dł. 5,892
- 05 Trzemuszkagr. gm. Kotuń) - Ozorów dł. 1,308
- 06 gm. Kotuń droga 361012 dł. 4,138
- 07 Skórzec – Wólka Kobyla dł. 3,382
- 08 Żebrak – Kłódzie dł. 5,984
- 09 Dąbrówka Stany - dr.08 dł. 3,662
- 10 Czerniejew - Kłódzie dł. 3,309
- 11 Czerniejew - Nowaki dł.3,152
- 12 Nowaki - Dąbrówka Niwka dł. 4,519
- 13 (Dąbrówka Nowa) - gr. Gm. Kotuń dł. 2,557
- 14 Dąbrówka Ług - Dąbrówka Niwka dł. 3,804
- 15 Kol. Dąbrówka Wyłazy.- Dąbrówka Wyłazy dł. 3,112
- 16 Żelków - Kol. Żelków dł. 2,254
- 17 Droga 803 - Pielechów dł. 2,436
- 18 (Wołyńce) gr. gm. Siedlce dł. 1,115
- 19 Droga 803 – droga 07 Wólka Kobyla dł. 1,512
- 20 Kol. Skórzec - Kol. Dąbrówka Stany - droga 09 dł. 3,242

Poza ww. podstawowymi problemami komunikacyjnymi w gminie do istotnych problemów zaliczyć należy:

- Złą jakość dróg powiatowych,

- Złą jakość dróg gminnych,
- Znaczne odcinki dróg posiadają zbyt małe szerokości pasów drogowych,
- Brak chodników na terenie gminy.

4.2 TRANSPORT PUBLICZNY

Gmina Skórzec jest obsługiwana przez komunikację autobusową. Przez jej teren prowadzone są relacje o znaczeniu regionalnym (powiązania Siedlec z Warszawą przez Seroczyn) oraz wewnątrzwojewódzkim, realizując powiązania z Siedlcami, gminami sąsiednimi, a także powiązania wewnątrzgminne.

4.3 ŁĄCZNOŚĆ, ELEKTROENERGETYKA, GAZOWNICTWO, CIEPŁOWNICTWO

ELEKTROENERGETYKA

Gmina Skórzec nie posiada własnego źródła energii elektrycznej SN 15kV, zasilana jest ze źródeł zewnętrznych, czyli stacji transformująco - rozdzielczych 110/15kV w Kotuniu i Siedlcach (stacja „Myśliwska”). Oprócz w/w stacji zasilających gminy w układzie podstawowym, istnieje możliwość awaryjnego zasilania ze stacji 110/15kV w Mrozach i Stoczku Łuk. Wszystkie stacje zasilania podstawowego i rezerwowego są w dobrym stanie technicznym, posiadają dwustronne zasilanie liniami 110kV, oraz po dwa transformatory 110/15kV o mocach wystarczających do zaspokojenia aktualnych potrzeb.

W perspektywie istnieją możliwości wymiany transformatorów na jednostki o większych mocach, rozbudować można też rozdzielnie średniego napięcia 15kV umożliwiające wprowadzenie dodatkowych pól SN 15kV.

Bliskie położenie w stosunku do podstawowych źródeł energii SN, możliwość zasilania z dwóch źródeł rezerwowych oraz dobry stan techniczny stacji 110/15kV stwarzają Gminie Skórzec dobre warunki zaopatrzenia w energię elektryczną SN 15kV

GAZOWNICTWO

Teren Gminy Skórzec nie jest zgazyfikowany. Podjęta w poprzednich latach inicjatywa doprowadzenia gazu z gazociągu wysokiego ciśnienia Gończyce-Łuków-Siedlce, przebiegającego w sąsiedniej Gminie Wiśniew, nie uzyskała zgody Mazowieckich Okręgowych Zakładów Gazownictwa w Warszawie. Istnieje możliwość wspólnej gazyfikacji z Gminą Kotuń, co wymaga nawiązania współpracy i stworzenia docelowego programu sieci gazowej średniego ciśnienia na terenach tych gmin.

CIEPŁOWNICTWO

Ogrzewanie budynków realizowane jest indywidualnie, głównie paliwem stałym. Ponadto część mieszkańców i niektóre obiekty usługowe stosują ogrzewanie olejowe.

Budynki szkół oraz Ośrodki Zdrowia ogrzewane są gazem ziemnym, zbiornikowym.

4.4 ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE TERENU

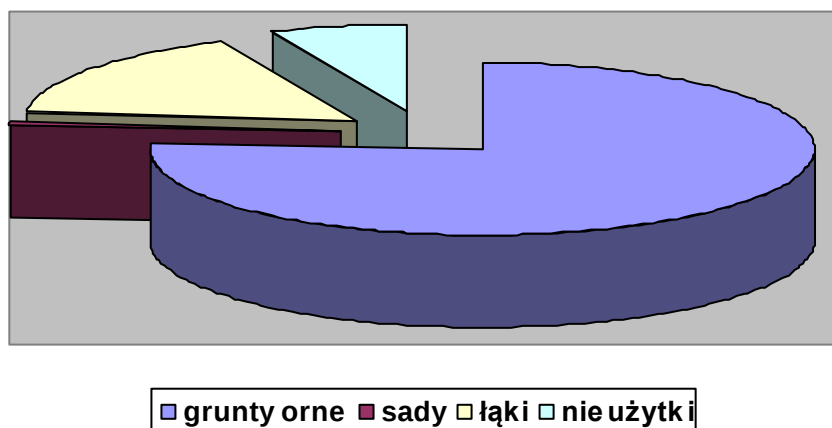
Realizacja zagospodarowania gminy odbywa się na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, ustalających zasady i warunki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenów w gminie, które dotyczą wszystkich dziedzin życia.

Północno-zachodnia część Gminy Skórzec znajduje się w granicach Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Wysokimi walorami przyrodniczymi charakteryzuje się Dolina Kostrzyna. Zgodnie z przeprowadzoną waloryzacją przyrodniczą byłego woj. siedleckiego Dolina Kostrzyna zakwalifikowana została do obszarów o wysokich walorach przyrodniczych rangi krajowej. Powinno to wywrzeć istotny wpływ na kierunki zagospodarowania przestrzennego. Niemniej jednak bliskie powiązanie komunikacyjne z miastem Siedlce jest i będzie znaczącym wyznacznikiem kierunku zagospodarowania przestrzennego. Budowa w niedalekiej przyszłości autostrady wpłynie w poważnym stopniu na kształtowanie układu drogowego a także będzie miała duży wpływ na rozwój gospodarczy gminy. W dalekim horyzoncie czasowym przewidywana jest budowa szybkiej kolei transeuropejskiej Paryż-Moskwa przebiegająca przez obszar Polski w tym i przez północną część gminy. Przebieg kolei bez przestanku na obszarze gminy nie będzie miał wpływu na korzyści dla gminy.

Struktura użytków rolnych gminy (wg stanu na dzień 31.12.2002 r.):

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Grunty orne	7151	76,04
Sady	65	0,69
Użytki zielone	1553	16,52
Pastwiska	635	6,75
Razem	9404	100

Dane: rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003

Dane: rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003

4.5 BUDOWNICTWO MIESZKANIOWE

Według danych za 2002 rok, na terenie gminy znajdowało się 1.737 mieszkań (6,626 izby), których łączna powierzchnia wynosi 138.247m². Przeciętna powierzchnia jednego mieszkania wynosi 79,6m². Na jedno mieszkanie przypada średnio 4,14 osób, a na jedną osobę przypada 19,3m² powierzchni użytkowej mieszkania. Przeciętna powierzchnia użytkowa jednego mieszkania w powiecie Siedleckim wynosi 83,1m² natomiast średnia liczba osób w mieszkaniu wynosi 3,79.

Na przestrzeni lat nastąpiła w Gminie Skórzec znaczna poprawa warunków mieszkaniowych. Spowodowana jest ona z jednej strony zwiększeniem liczby mieszkań, z drugiej strony ubytkiem ludności. Sytuacja mieszkaniowa w Gminie Skórzec jest jednak nieco gorsza niż przeciętnie na wsi w województwie. Świadczą o tym powyższe wskaźniki.

5. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA

5.1 OŚWIATA I WYCHOWANIE

Szkoły podstawowe, gimnazja

Na terenie Gminy Skórzec zlokalizowanych jest 6 szkół. Są to :

- Gimnazjum w Skórcu
- Szkoła podstawowa w Grali
- Szkoła podstawowa w Skórcu
- Szkoła podstawowa w Dąbrowce Stanach,
- Szkoła Podstawowa w Gołębku,
- Szkoła Podstawowa w Grali – Filia w Trzcińcu.
-

Przedszkola

We wsi Skórzec prowadzi działalność 1 przedszkole prywatne.

Na terenie gminy działa również Gminna Biblioteka Publiczna w Skórcu. Liczba woluminów wynosi 17 655 szt., czytelników 1 042. Na jednego czytelnika przypada 17 woluminów

Świetlice

Na terenie Gminy Skórzec istnieje jedna świetlica w miejscowości Czerniejew.

**Szkolnictwo publiczne podstawowe, gimnazja i przedszkola
na terenie Gminy Skórzec w 2003/2004 r.**

1. Liczba szkół podstawowych	4
2. Liczba uczniów w szkołach podstawowych	598
3. Liczba oddziałów w szkołach podstawowych	43
4. Liczba nauczycieli w szkołach podstawowych	59
5. Liczba prac. adm. w szkołach podst. (etaty)	6
6. Liczba gimnazjów	1
7. Liczba uczniów gimnazjum	349
8. Liczba oddziałów gimnazjum	15
9. Liczba nauczycieli gimnazjum	28
10. Liczba prac adm. gimnazjum (etaty)	1
11. Razem uczniów	875
12. Przedszkola	-
13. Liczba wychowanków przedszkoli	-
14. Liczba oddziałów w przedszkolach	-
15. Liczba nauczycieli w przedszkolach	-
16. Liczba prac adm. w przedszkolach (etaty)	-

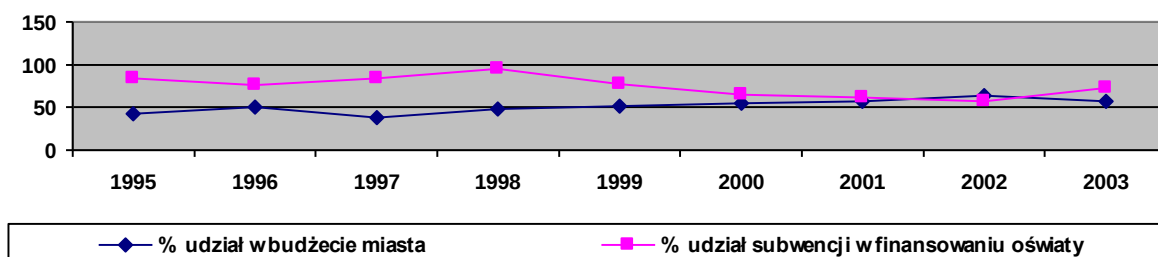
Placówki oświatowe na terenie gminy 2004/2005

L.p.	Placówka	Wielkość szkoły w m3	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Budżet	Liczba naucz.	Prac adm.
1.	Przedszkole w Skórcu	-	-	-	-	-	-
2.	Szkoła Podst. w Skórcu	841	223	13	1108600	20	2
3.	Szkoła Podstawowa w Grali z Filią w Trzcińcu	1.514	168	11	791.600	16	2
4.	Szkoła Podstawowa w Gołębku	1044	77	6	455.290	10	1
5.	Szkoła Podstawowa w Dąbrówce Stanach	374	130	13	567.900	13	5
3.	Gimnazjum w	3001	349	15	1.364.400	28	1
4.	Szkoły średnie	-	-	-	-	-	-
	OGÓŁEM	5261,51	947	58	1111779,1 9	87	11

*dane: Urząd Gminy Skórzec

Ogółem w gminie w 2004/2005 roku do szkół podstawowych i gimnazjów uczęszczało 947 dzieci, które pobierały naukę w 58 oddziałach.

Placówki oświatowe na terenie gminy [organ prowadzący powiat]

*dane: Urząd Gminy Skórzec

**dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003

Średnia liczba dzieci i oddziałów w szkołach gminy w latach 1995 – 2005

Rok szkolny	Liczba dzieci	Liczba oddziałów	Średnia liczba dzieci w oddziale
1994/1995			
1995/1996			
1996/1997	768	39	19,7
1997/1998			
1998/1999			
1999/2000	815	42	19,4
2000/2001	810	43	18,8
2001/2002	904	47	19,2
2002/2003	891	47	18,9
2003/2004	883	46	19,2
2004/2005	947	58	16,3

*dane Urzędu Gminy Skórzec

Nakłady budżetu gminy na oświatę, subwencja oświatowa

Wykonanie budżetu gminy			Subwencja oświatowa	
Rok	Ogółem oświata	% udział w _budżecie gminy	Kwota	Udział w finansowaniu oświaty
1995				
1996	1.598.843	44,9	1.265.236	79,1
1997	2.137.687	33,4	1.065.715	96,6
1998	2.318.908	37,4	2.197.601	94,8
1999	2.753.835	45,2	2.246.410	81,6
2000	3.930.766	60,8	2.323.391	59,1
2001	4.450.646	59,7	2.748.061	61,7
2002	5.310.484	64,1	3.032.570	57,0
2003	4.906.744	56,4	3.615.609	73,7
2004	4.699.928	40,5	3.770.916	80,2

*dane Urzędu Gminy Skórzec

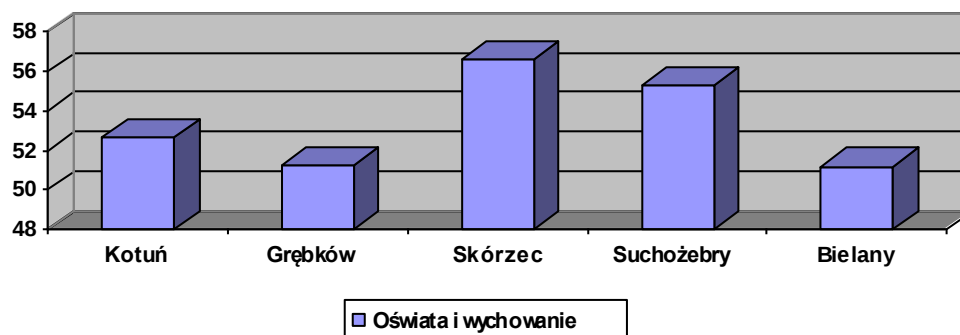
Procentowy udział nakładów na oświatę w kolejnych budżetach gminy w ostatnich dwóch latach maleje i przekracza obecnie 40,5% przy rosnącej liczbie dzieci.

Natomiast wskaźnik udziału subwencji oświatowej w finansowaniu oświaty rośnie.

Dane te wskazują na rezerwy tkwiące w zarządzaniu oświatą i potrzebę racjonalizacji sieci szkolnej.

Procentowy udział subwencji oświatowej w finansowaniu oświaty pokazuje na dodatkowe znaczne zaangażowanie gminy w finansowanie oświaty.

Porównanie procentowych wydatków gminy na oświatę i wychowanie z podobnymi gminami województwa w 2002 roku.

*dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003

W porównaniu do podobnych, sąsiednich gmin województwa, procentowy udział wydatków na oświatę i wychowanie w Gminie Skórzec utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie.

5.2 KULTURA

W zakresie wartości kulturowych, materiałem wyjściowym jest sporządzenie Studium wartości kulturowych Gminy Skórzec. Zawiera ono zaktualizowany wykaz obiektów wpisanych do rejestru zabytków i innych obiektów zainteresowania konserwatorskiego:

-Czerniejew

Dom nr 9, drewn, pocz. XX w.

-Dąbrówka Ług

Dom nr 72, drewn., 1.30.XX w.

-Dąbrówka Niwka

Kapliczka, mur. 1908 r.

-Dąbrówka Stany

Kaplica Mariawitów, mur., 1915r.

Dom nr 2a, drewn., pocz. XX w.

Dom nr 13, drewn., k. XX w.

Dom nr 22, drewn., pocz. XX w.

Dom nr 23, drewn., 1936r.
Dom nr 40, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 57, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 62, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 69, drewn., pocz. XX w.

-Dąbrówka Stara

Dom nr 15, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 19, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 37, drewn., pocz. XX w.

-Dąbrówka Wylazy

Dom nr 20, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 29, drewn., 1944r
Dom nr 39, drewn., pocz. XX w.

-Drupia

Dom nr 3, drewn., 1.30. XX w.

-Gołabek

Kapliczka mur. pocz. XX w.
Kapliczka drewn. 1.20. XX w.
Dom nr 82, drewn., k. XIX w.
Dom nr 84, drewn., pocz. XX w.

-Graża

Kapliczka mur. pocz. XX w.

-Nowaki

Kapliczka mur. 1908r
Dom nr 31, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 32, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 33, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 41, drewn., pocz. XX w.

-Osińskie

Młyn wodny, drewn., 1916 r.

-Ozorów

Zespół dworski
a. dwór. drewn. pocz. XX w.
b. park dworski k. XIX w.

Dom nr 19, drewn., pocz. XX w.
Dom nr 77, drewn., pocz. XX w.

-Skórzec

Zespół klasztorny Marianów

- a. kościół p.w. Nawrócenia św. Pawła, ob. Parafialny, mur. 1794, częściowo uszkodzony w pożarze 1900, restaurowany 1954r.
- b. klasztor, mur. K. XVIII w., południowy ryzalit i dobudówka 1910r.
- c. ogrodzenie z bramą-dzwonnicą, mur. K. XVIII w.

Kapliczka mur. 1 poł. XIX w.

Dom nr 24, drewn., pocz. XX w. Ul. Siedlecka 24

Dom nr 1, drewn., pocz. XX w. Ul. Słoneczna 1

Dom nr 22, drewn., pocz. XX w. Ul. Słoneczna 22

-Trzcinec

Dom nr 15, drewn., pocz. XX w.

Dom nr 95, drewn., k. XX w.

Dom nr 90, drewn., pocz. XX w.

Dom nr 100, drewn., 1936r.

Dom nr 102, drewn., pocz. XX w.

Dom nr 105, drewn., pocz. XX w.

-Wółka Kobyla

Kapliczka mur. 1944r.

Dom nr 14, drewn., pocz. XX w.

Dom nr 27, drewn., pocz. XX w.

Dom nr 29, drewn., pocz. XX w.

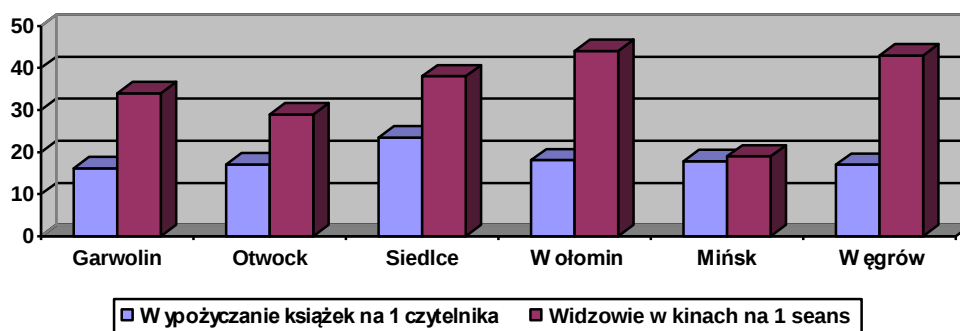
-Żebrak

Kapliczka mur. pocz. XX w.

Dom dworek pocz. XX w.

Dom nr 18, drewn., pocz. XX w.

Korzystanie z lokalnej infrastruktury kulturowej powiatów w 2002 r.

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003

Na terenie gminy działa również Gminna Biblioteka Publiczna w Skórcu. Liczba woluminów wynosi 17 655 szt., liczba czytelników 1 042.

Na jednego czytelnika przypada 17 woluminów. Biblioteka posiada słabe warunki lokalowe. Nie posiada stałego dostępu do internetu, brak stanowisk komputerowych dla czytelników czytelnici.

W celu poprawy warunków lokalowych, przewiduje się zakup nieruchomości zabudowanej w Skórcu z wykorzystaniem na bibliotekę oraz dom kultury.

5.2 SPORT

Boiska sportowe znajdują się we wsiach: Skórzec i Grała Dąbrowizna. Są to boiska niepełnowymiarowe, prowizorycznie urządzone. Mała ilość boisk oraz sposób ich zagospodarowania świadczy o złym stanie kultury fizycznej w gminie.

Na terenie gminy funkcjonują boiska przyszkolne do gier zespołowych, nienormatywne. Wiąże się to przede wszystkim ze znacznym ograniczeniem środków finansowych zarówno na organizację jak i rozwój zaplecza sportu i rekreacji.

5.4 OCHRONA ZDROWIA

Ochrona zdrowia od 1 stycznia 1999 roku funkcjonuje w nowych warunkach organizacyjnych. Samorząd lokalny, obok NFZ, stał się odpowiedzialny za lokalną politykę zdrowotną wobec mieszkańców.

Zadania ochrony zdrowia w Gminie Skórzec to m in.:

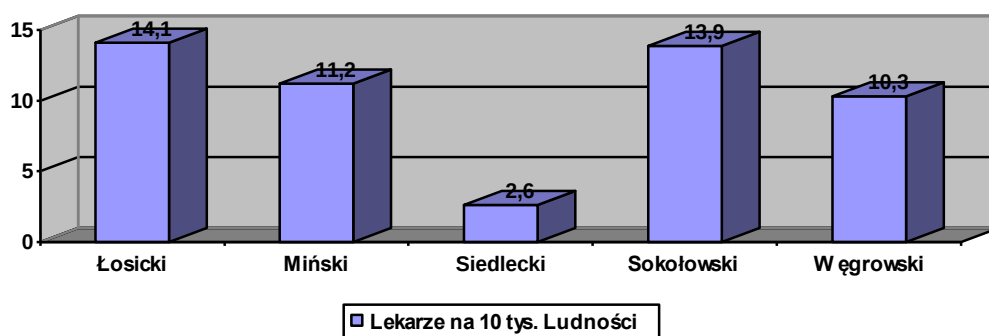
1. Działania w zakresie promocji zdrowia i oświaty zdrowotnej.
2. Doposażenie w sprzęt medyczny.

Ośrodki zdrowia w Gminie Skórzec

Ośrodek zdrowia	Właściciel	Ilość lekarzy	Ilość pielęgniarek	Ilość pacjentów	Ilość porad w miesiącu [2003 r.]
POZ w Skórcu	Gmina	4	6	6600	1800

Dane: Urząd Gminy Skórzec

Liczba lekarzy na 10.000 mieszkańców w sąsiednich powiatach w 2002 r.

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003 r.

Ilość lekarzy przypadająca na 10.000 mieszkańców w Powiecie Siedleckim wynosi 2,6 i jest wskaźnikiem bardzo niskim na tle podobnych powiatów województwa.

Zadania z zakresu leczenia szpitalnego i klinicznego realizowane są w Siedlcach. Zadania usług pogotowia ratunkowego realizowane są także w Siedlcach.

5.5 POMOC SPOŁECZNA

Różnorodne formy pomocy świadczą ośrodki pomocy społecznej, które znajdują się w każdej gminie. Wśród problemów w rodzinach klientów ośrodków pomocy społecznej najczęstszymi przyczynami były: ubóstwo, alkoholizm, wielodzietność.

Ośrodki pomocy społecznej udzielają:

1. pomocy finansowej [zasiłki stałe, stałe wyrównawcze, okresowe, okresowe gwarantowane, okresowe specjalne, celowe, celowe specjalne, renty socjalne, zasiłki rodzinne i pielęgnacyjne],
2. pomocy usługowej [usługi pielęgniarstwa, gospodarcze],
3. pomocy rzeczowej [odzież, obiady, sprzęt gospodarstwa domowego],
4. pomocy specjalistycznej [poradnictwo, terapie].

Zakres pomocy społecznej świadczonej w Gminie Skórzec

Rodzaj pomocy	nakłady	Ilość [2003 r.]
Zasiłki stałe	42218	10
Zasiłki stałe wyrównawcze	39828	14
Zasiłki z tyt. klęski żywioł.	-	-
Zasiłki rodzinne	1826	5
Zasiłki pielęgnacyjne	19723	16
Zasiłki z tyt. macierzyństwa	28360	30
Pomoc dla kombatantów	-	-
Zasiłki okresowe	150	1

Dodatki rodzinne jednorazowe na 3 i kolejne dziecko	-	-
Zasiłki okres. gwarantowane	2028	1
Dożywianie dzieci w szkole	50000	258
Ogółem dotacja	178133	335

Dane: Urząd Gminy Skórzec

Realizacja zadań własnych gminy w roku 2003

Rodzaj pomocy	Nakłady	Ilość
Schronienie	-	-
Pokrywanie wydatków na świadczenia lecznicze	-	-
Udzielanie zasiłków na zdarzenia losowe	-	-
Praca socjalna	-	38
Sprawianie pogrzebu	-	-
Dożywianie dzieci w szkole	25000	258
Usługi opiekuńcze	21262	3
Zasiłki celowe	78540	248
Pomoc rzeczowa	-	-
Wypoczynek dla dzieci	-	-
Ogółem	124802	547

Dane: Urząd Gminy Skórzec

Największe nakłady poczyniono w obszarze zasiłków celowych oraz zasiłków stałych i dożywiania dzieci w szkołach.

Koszty pomocy społecznej w latach 2001 – 2003 w przeliczeniu na 1 mieszkańca i 1 zasiłkobiorcę

Roczne koszty pomocy w przeliczeniu na:	1 mieszkańca gminy			1 zasiłkobiorcę		
	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Lata						
Ogółem	49,10	57,50	51,20	957,10	984,00	759,80
Zadania własne	9,70	15,30	14,20	190,20	262,00	228,10
Zadania zlecone	39,30	42,20	37,00	767,00	722,00	531,70

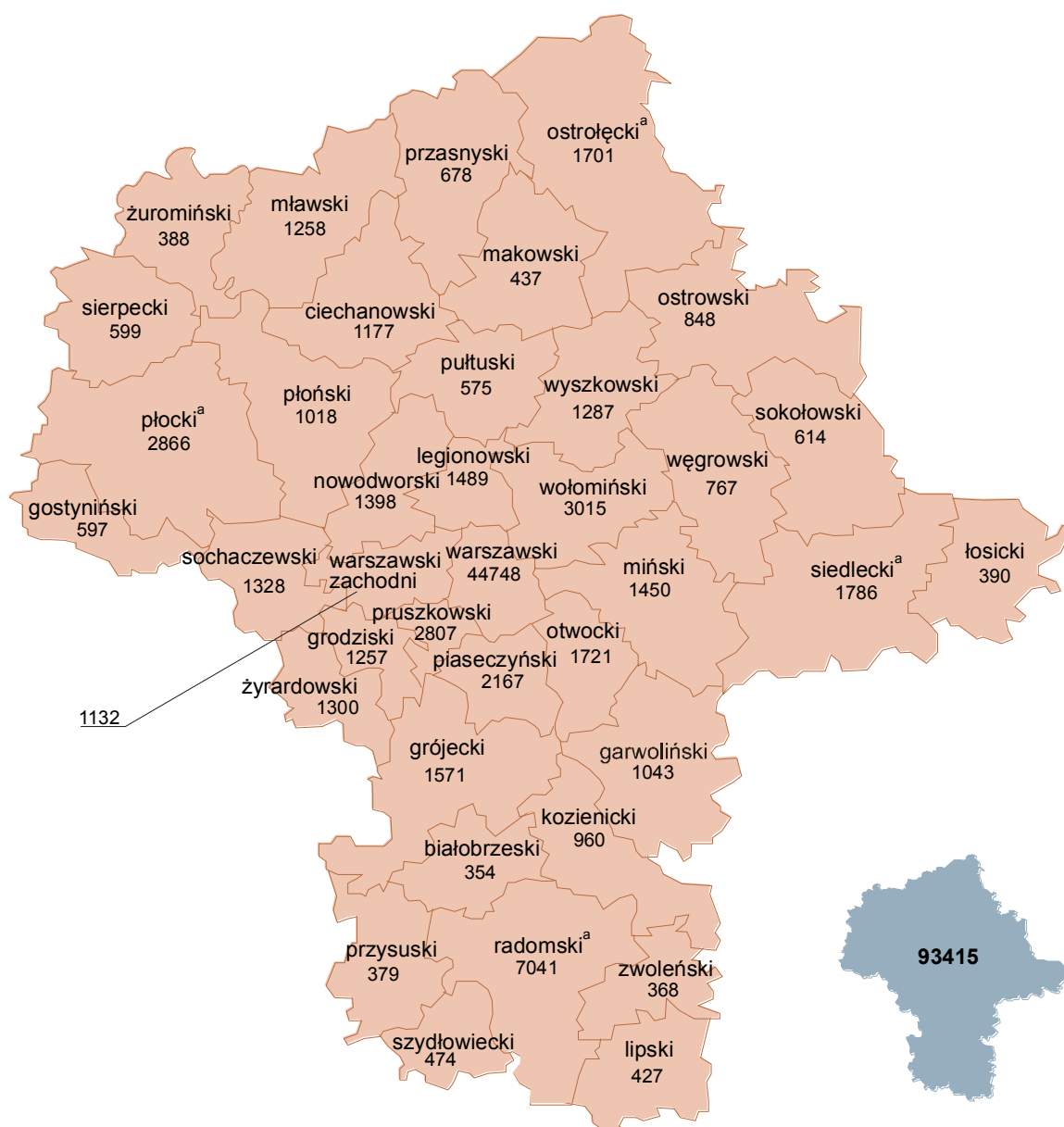
Dane: Urząd Gminy Skórzec

5.6 BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Za zapewnienie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska odpowiada Starosta Siedlecki, Komendant Miejski Policji oraz Komendant Miejski Państwowej Straży Pożarnej.

Odpowiedzialność ponoszą: Komendanci Policji – za porządek publiczny i bezpieczeństwo obywateli i Komendant Państwowej Straży Pożarnej oraz Terenowe Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, które decyzją Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej w Warszawie z dnia 15 kwietnia 1997 r. włączone zostały do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego – za ochronę przeciwpożarową i zapobieganie innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska.

PRZESTĘPSTWA STWIERDZONE W POWIATACH WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W OKRESIE STYCZEŃ—CZERWIEC 2002 R.

^a Łącznie z miastem na prawach powiatu.

*Podstawa: Urząd Statystyczny w Warszawie - Lipiec 2002 r.

6. OCHRONA PRZYRODY, KRAJOBRAZU I ŚRODOWISKA

6.1 OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Północno-wschodnie tereny gminy, wchodzi w skład Siedlecko-Węgrowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu utworzonego uchwałą nr VII/99/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Siedlcach z dnia 28.X.1986r. (Dz. Urz. Woj. Siedleckiego z 1986r. nr 11 poz. 130 z późn. zmian. Dz. Urz. Woj. Siedleckiego nr 13, poz. 221) w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. Na terenie gminy są dwa pomniki przyrody położone w parku wiejskim w Grali, tj. grupa 2 jesionów wyniosłych oraz pojedynczy okaz jesionu wyniosłego. Podczas inwentaryzacji urbanistycznej gmin stwierdzono wycięcie jednego z wymienionych jesionów.

Wysokimi walorami przyrodniczymi charakteryzuje się dolina rzeki Kostrzyń. Zgodnie z przeprowadzoną waloryzacją przyrodniczą byłego woj. Siedleckiego dolina Kostrzynia zakwalifikowana została do obszarów o wysokich walorach przyrodniczych rangi krajowej. Przeprowadzone w ramach Powszechnej Inwentaryzacji Przyrodniczej Gminy Skórzec terenowe badania faunistyczne i botaniczne wykazały znaczne zubożenie flory i fauny doliny Kostrzynia na skutek jej osuszenia wynikającego z przeprowadzanych melioracji oraz regulacji koryta rzeki. W obrębie doliny Kostrzynia występują szczególnie cenne przyrodniczo tereny tj.:

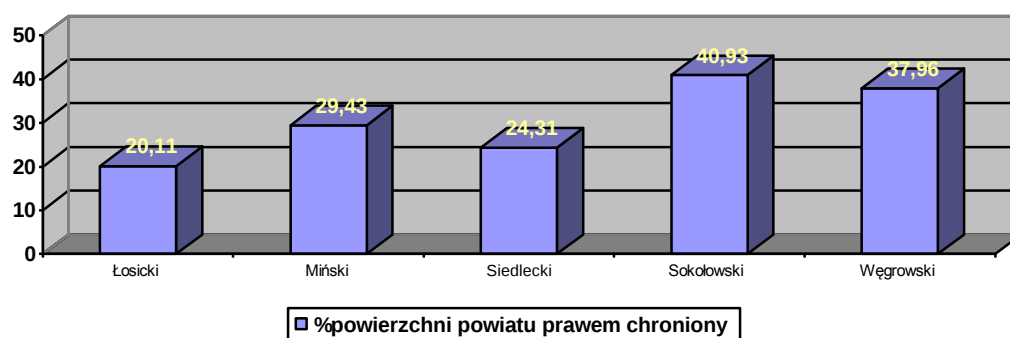
- Śródleśne torfowisko wysokie występujące na obszarze lasów państwowych w rejonie wsi Drupia.
- Niewielkie jeziorko z otaczającymi terenami b. zróżnicowanymi florystycznie i fenologicznie położone na południowy-wschód od Skórcza,
- Zespół czterech zbiorników wodnych położonych na południe od zabudowy wsi Grala Dąbrowizna
- Park wiejski wsi Grala Dąbrowizna

Natomiast dolina Liwca zaliczona została do biocentrum i do strefy buforowej. Jednocześnie dolina Liwca została uznana za ostoję ptactwa o znaczeniu międzynarodowym.

Wykaz drzew pomników przyrody na terenie Gminy

Nr w rejestrze Konserwatora Przyrody	Lokalizacja	Rodzaj pomnika przyrody	Obwód drzewa na wys. 130 cm
	Park wiejski przy Szkole Podstawowej w Grali	jesion wyniosły	342
	Park wiejski przy Szkole Podstawowej w Grali	jesion wyniosły	372

Powierzchnia sąsiednich powiatów o szczególnych walorach przyrodniczych prawem chroniona w 2002 r.

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003 r.

Powiat Siedlecki posiada jedną z niższych w Województwie Mazowieckim powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych. Powiat zajmuje niskie miejsce w województwie pod względem obszarów parków narodowych.

6.2 GOSPODARKA WODNO – ŚCIEKOWA

Kształtowanie właściwego stanu sanitarnego wsi jest zadaniem własnym samorządów gminnych. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002r. o warunkach technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. z 15.06.2002r. nr 75 poz. 690), określa zasady lokalizacji i budowy zbiorników bezodpływowych.

W/w rozporządzenie ustala odległość zbiorników od granicy działki, drogi oraz okien i drzwi pomieszczeń przeznaczonych dla ludzi.

Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach z 13 września 1996r. (Dz.U. nr 132 poz. 622 z późniejszymi zmianami) gminy powinny przygotować rejestr zbiorników na przydomowe ścieki, sprawdzić ich szczelność oraz zobowiązać właścicieli do podpisywania umów z odbiorcami i okresowego sprawdzania czy odpady ciekłe wywożone są do oczyszczalni. Problemem dla obszarów wiejskich są płyty obornikowe lokalizowane przez rolników w miejscach przypadkowych – bez zachowania odległości od granic zabudowań.

ścieki bytowe – gospodarcze –takie, które powstają głównie z metabolizmu ludzkiego oraz działalności gospodarstw domowych,

ścieki przemysłowe – ścieki, które są odprowadzane z zakładów prowadzących działalność przemysłową, usługową lub handlową, inne niż ścieki bytowe – gospodarcze i ścieki opadowe,

ścieki komunalne – rozumie się przez to ścieki bytowe – gospodarcze lub mieszaninę ścieków ze ściekami przemysłowymi oraz spływami ścieków opadowych,

wody opadowe – pochodzące z odpadów atmosferycznych, takie, które za pośrednictwem urządzeń kanalizacyjnych odprowadzane są do wód powierzchniowych,

zanieczyszczenia obszarowe – pochodzą z działalności rolniczej i leśnej oraz z terenów wysoko uprzemysłowionych. Są to zanieczyszczenia, które spływają do ścieków wodnych wraz z wodami opadowymi w sposób niezorganizowany.

ścieki bytowo – gospodarcze

Unieszkodliwienie ścieków powstających na terenie Gminy Skórzec prowadzone jest w oparciu o gminną oczyszczalnię ścieków zlokalizowaną we wsi gminnej Skórzec. Do oczyszczalni tej doprowadzane są aktualnie systemem zbiorczym kanalizacji sanitarnej ścieki z terenu wsi gminnej oraz sąsiedniej wsi Dąbrówka Ług. Ponadto transportem asenizacyjnym dowożone są ścieki pochodzące ze zbiorników bezodpływowych z terenu całej gminy.

Długość istniejącej sieci kanalizacyjnej przesyłowej wynosi n 6,837 m, a łączna długość przykanalików – 2,603 m. Ze zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej korzysta aktualnie 612 mieszkańców. Do zbiorczego systemu kanalizacji podłączono 154 gospodarstwa.

Gminna oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w południowo-wschodniej części wsi Skórzec, na działce nr 441, a powierzchni 10000 m².

Oczyszczalnia gminna pracuje w układzie pełnego oczyszczania mechaniczno-biologicznego z podwyższonym usuwaniem zanieczyszczeń biogenych oraz chemicznym wspomaganie stopnia biologicznego. Dysponuje przepustowością dobową średnią 100 m³/dobę

Ścieki przemysłowe

W związku z małym uprzemysłowieniem terenu zagrożenie ściekami przemysłowymi jest niewielkie.

Obserwuje się systematyczne pogarszanie się jakości wód podziemnych powodowane następującymi czynnikami

- Odprowadzanie ścieków nieoczyszczonych na terenach wiejskich wprost do gruntu. Brak centralnych systemów odbioru i oczyszczania ścieków na terenach wiejskich. Nieodpowiedni stan techniczny szamb. Zbyt mała świadomość mieszkańców, co do zagrożeń powodowanych złą gospodarką ściekową na terenach wiejskich

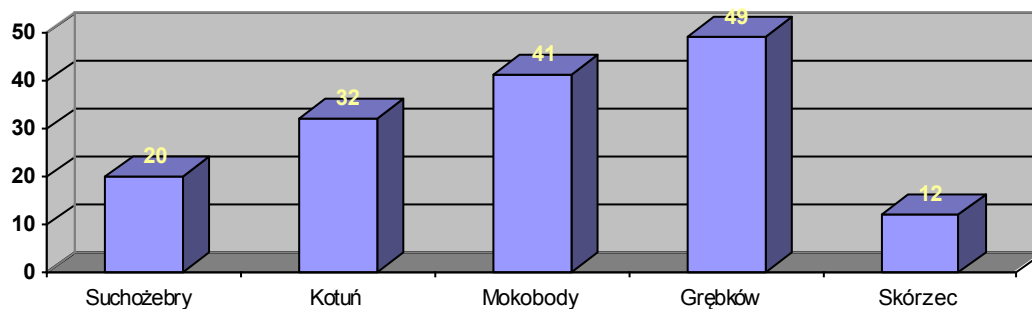
Sieć wodociągowa i kanalizacyjna (31.12.2003 r.)

WYSZCZEGÓLNIENIE		SKÓRZEC*	POWIAT**
Sieć w km	wodociągowa rozdzielcza	44,1	728,3
	kanalizacyjna	2,6	51,8
Połączenia prowadzące budynków mieszkalnych	do wodociągowe	29,4	12.810
	do kanalizacyjne	6,7	1.152
Zużycie wody z wodociągów gospodarstwach domowych na 1 mieszkańca	z w w dam ³	-	1.315,8
	na 1 mieszkańca w dam ³	12 m3/rok	16,3

* dane: Urząd Gminy Skórzec

**dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003

Zużycie wody z wodociągów na 1 mieszkańca w sąsiednich gminach

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003 r.

W stosunku do gmin sąsiednich Skórzec wykazuje jedne z niższych wartości zużycia wody na 1 mieszkańca, co dodatkowo świadczy o słabo rozbudowanej sieci wodociągowej w gminie.

Projektowane oczyszczalnie ścieków w swojej technologii powinny być zgodne z wymogami przepisów Unii Europejskiej – obowiązującą dyrektywą 91/271/EEC Rady Wspólnot Europejskich.

6.3 GOSPODARKA ODPADAMI STAŁYMI

Gospodarka odpadami stałymi w Gminie Skórzec (około 3000m³/rok) będzie realizowana przez ich czasowe składowanie w typowych kontenerach ustawionych w miejscach dostępnych dla wszystkich mieszkańców gminy, a następnie okresowy wywóz przez służby komunalne na wysypisko gminne w Dąbrówce Ług. Ewentualne odpady technologiczne powstające na terenie Gminy Skórzec należy:

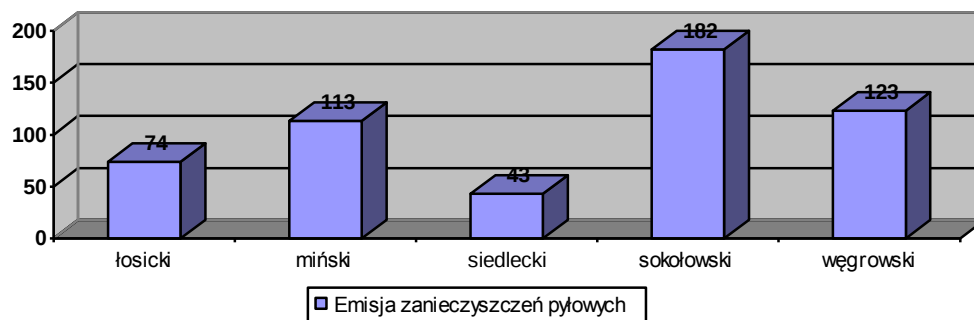
- w miarę możliwości wykorzystywać gospodarczo,
- składować na wysypisku gminnym po uzgodnieniu z władzami gminy i Wydziałem Ochrony Środowiska Urzędu Wojewódzkiego (dotyczy odpadów II i IV kategorii uciążliwości),
- utylizować wg indywidualnej technologii po uzgodnieniu z organami odpowiedzialnymi

6.4 OCHRONA POWIETRZA

Powietrze atmosferyczne oprócz wód powierzchniowych jest najbardziej wrażliwym na zanieczyszczenia komponentem środowiska, a jednocześnie bezpośrednio decydującym o warunkach życia człowieka, zwierząt i roślin.

Na terenie Gminy Skórzec nie występują praktycznie zagrożenia związane z zanieczyszczaniem powietrza oprócz zanieczyszczeń pochodzących ze spalania czynników grzewczych w poszczególnych gospodarstwach domowych.

Emisja zanieczyszczeń pyłowych z zakładów szczególnie uciążliwych wg powiatów w tonach [2002r.]

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003 r.

Porównano emisję zanieczyszczeń gazowych innych powiatów. Emisja Powiatu Siedleckiego jest na poziomie niskim i wynosiła w 2002 r. 43 tony gazów. Najwyższa emisja występuje w Powiecie Kozienickim i osiągnęła w roku 2002 poziom 2.178 ton.

7. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

7.1 PODMIOTY GOSPODARCZE

Wyszczególnienie rodzajów działalności gospodarczej

l.p.	dział gospodarki i usług	liczba przedsiębiorców zarejestrowanych	struktura [%]
1.	mechanika maszyn i naprawa pojazdów	4	1,59
2.	usługi ślusarskie	7	2,79
3.	usługi budowlane, remontowe i malarskie	61	24,30
4.	usługi i transportowe i roboty ziemne	12	4,78
5.	handel, handel detaliczny	100	39,84
6.	usługi stolarskie i leśne	7	2,79
7.	usługi turystyczne i hotelarskie	-	-
8.	gastronomia	3	1,19
9.	usługi wodociągowo-kanalizacyjne, melioracyjne, studniarstwo, gazowe	8	3,19
10.	oświata, ochrona zdrowia	2	0,80
11.	instalatorstwo i usługi elektryczne	2	0,80
12.	usługi weterynaryjne i obsługa zwierząt	2	0,80
13.	pozostałe	43	17,13
Ogółem wg. rejestru gmin		251	100

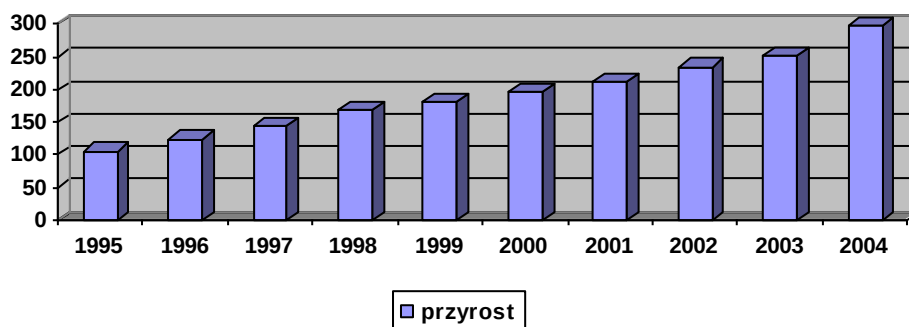
Dane: Urząd Gminy Skórzec

Wszystkie zarejestrowane podmioty gospodarcze należą do osób fizycznych.

Wykaz zmian ilościowych podmiotów gospodarczych w gminie w latach 1995 – 2003

Rok	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Przyrost	10	19	19	26	12	15	15	23	17	47
Liczba podm. gosp.	105	124	143	169	181	196	211	234	251	298

Dane: Urząd Gminy Skórzec

Dane: Urząd Gminy Skórzec

W latach 1995 – 2004 wystąpił systematyczny wzrost w tworzeniu nowych podmiotów gospodarczych na terenie gminy.

DOMINUJĄCE BRANŻE W GOSPODARCE GMINY

- rolnictwo
- handel
- budownictwo
- transport

7.2 CHARAKTERYSTYCZNE CECHY FUNKCJI GOSPODARCZYCH

Główne czynniki wpływające na funkcje gospodarcze gminy:

- brak zakładów pracy o strategicznym znaczeniu,
- rosnąca ilość podmiotów gospodarczych,
- wszystkie podmioty gospodarcze to zakłady osób fizycznych,
- konieczna rozbudowa infrastruktury (kanalizacja, wodociągi, drogi, gaz)
- dominacja usług, handlu,

Kierunki i charakter przemian sektora MSP.

Głównym czynnikiem przemian w okresie najbliższych lat jest przystąpienie Polski do Unii Europejskiej.

Fakt ten będzie wywierał olbrzymi wpływ na kondycję i charakter przemian sektora małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce.

Wyzwania, przed jakimi stoją małe i średnie firmy to m. in.:

- Znaczne zwiększenie konkurencji na rynku wewnętrznym.
- Nagły przyrost nowych konkurentów.
- Potencjalnie zwiększone koszty administracyjne i obsługi prawnej.
- Utrata pomocy państw spoza Europy.

- Zwiększony import.
- Brak systemu zapewniania jakości.
- Zbyt wysoki stopień regulacji.
- Powstanie barier dla handlu i kooperacji z państwami spoza Unii.

Możliwości, jakie powstają po wejściu Polski do UE:

- Szybki wzrost spowodowany otwarciem się rynków w obrębie Unii.
- Ogromne możliwości dla wszystkich sektorów polskiej gospodarki.
- Ujednolicenie umów handlowych obniżające koszty obsługi kontraktów handlowych.
- Dostęp do zwiększonych funduszy i budżetów m.in. na badania ze środków unijnych.
- Większe możliwości kooperacyjne i łączeniowe z partnerami z Unii.
- Likwidacja wszystkich barier handlowych z Unią.
- Wspólna polityka handlowa z Unią.
- Nowe możliwości gospodarcze poprzez zwiększone inwestycje napływające do
- kraju jako członka Unii.
- Możliwości redukcji obciążeń podatkowych.
- Harmonizacja w zakresie certyfikacji i normalizacji.
- Napływ pomocy finansowej w postaci funduszy strukturalnych oraz innych instrumentów wsparcia.

Cele polityki UE wobec sektora MSP przedstawiają się następująco:

- rozwój edukacji i szkoleń z zakresu przedsiębiorczości,
- tańszy i szybszy proces rejestracji firm,
- uproszczenie regulacji prawnych,
- rozwój kształcenia zawodowego i ustawicznego,
- poprawa dostępności usług elektronicznych,
- polepszenie funkcjonowania firm na jednolitym rynku UE,
- uproszczenie systemu podatkowego i poprawa dostępu do finansowania,
- poprawa systemu dostępu do nowych technologii,
- promocja skuteczności przykładów e-biznesu i wysokiej jakości systemów wspierania firm,
- lepsza reprezentacja interesów przedsiębiorców na szczeblu krajowym i unijnym.

Charakterystyka branżowa małych i średnich firm w przyszłości nie ulegnie większej zmianie. Dominować będą firmy usługowe nastawione na zaspakajanie potrzeb zarówno mieszkańców gminy jak i przyjezdnych. Dalszemu wzmocnieniu podlegać będzie sektor firm handlowo – składowych oraz turystyczno–rekreacyjnych.

Podmioty gospodarki narodowej w powiatach
Województwa Mazowieckiego w 2002 r.

(stan w dniu 30 VI 2002 r.)

*Podstawa: Urząd Statystyczny w Warszawie – lipiec 2002

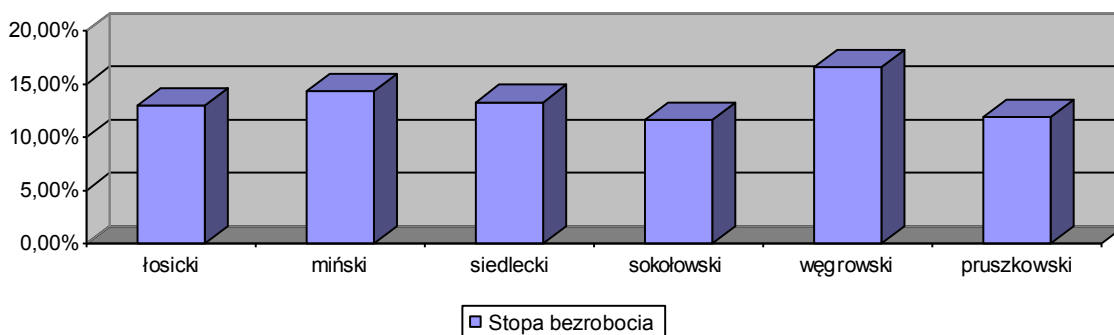
7.3 BEZROBOCIE I RYNEK PRACY

Liczba bezrobotnych w Gminie Skórzec w roku 2002 oscylowała wokół 13%.

Uwzględniając aktualną sytuację można przypuszczać, że ponowne zatrudnienie tracących pracę będzie problemem trudnym, wymagającym nie tylko nakładów finansowych, ale i ścisłej współpracy władz samorządu gminnego i powiatowego, wojewody, organizacji rządowych i pozarządowych, pracodawców.

Największe bezrobocie występuje w przedziale wiekowym 18 – 24 lata i dotyczy absolwentów szkół średnich i ludzi młodych, którzy nie podjęli jeszcze żadnej pracy. Występuje następująca prawidłowość: im niższe wykształcenie – tym większy odsetek osób bezrobotnych.

Stopa bezrobocia w powiatach ościennych (stan na grudzień 2003 r.)

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2004 r.

Na tle powiatów ościennych stopa bezrobocia w Powiecie Siedleckim utrzymuje się na poziomie średnim. Wynosi ona 13,3%, tj. i jest niższa od stopy bezrobocia w województwie mazowieckim.

Nieco niższa jest natomiast stopa bezrobocia w Gminie Skórzec i wynosi 13,0%.

Stopa bezrobocia w Województwie Mazowieckim	– 2003 r – 13,9%
Stopa bezrobocia w Powiecie Siedleckim	– 2003 r – 13,3%
Stopa bezrobocia w Gminie Skórzec	– 2003 r – 13,0%

8. ROLNICTWO

Gmina Skórzec jest gminą rolniczą, silnie powiązaną z ośrodkiem powiatowym-Siedlcami.

Wg ostatnich danych Spisu Powszechnego w Gminie Skórzec liczba gospodarstw rolnych wynosiła 1 660, z czego gospodarstwa do 1 ha stanowią 243, od 1 ha do 5 ha – 789, od 5 do 10 ha – 425, od 10 do 15 – 147, 15 ha i powyżej – 56.

Na terenie gminy znajdują się 4 punkty skupu mleka.

Większość gospodarstw prowadzi produkcję mieszaną – roślinno – zwierzęcą. Głównymi źródłami utrzymania ludności pozostaje rolnictwo.

Gospodarstwa rolne według prowadzenia działalności gospodarczej

Wyszczególnienie	Liczba gospodarstw	Powierzchnia ogółem	Użytki rolne
Gosp. prowadzące działalność gospodarczą	1 157	7 935,84	6 651,98
Gosp. prowadzące wyłącznie działalność pozarolniczą	42	113,07	92,06
Gosp. prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą	97	742,95	549,11
Nie prowadzące działalności rolniczej i pozarolniczej	364	975,72	806,24

WARUNKI AGROPRZYRODNICZE

Cechy agroklimatu korzystne i średnio - korzystne dla rozwoju rolnictwa:

- Długa i ciepła jesień oraz chłodniejsze lato sprzyjają plonowaniu roślin trawiastych, motylkowych, krzyżowych, krzewów jagodowych,
- Wydłużona jesień i łagodna zima oraz opóźniona i chłodna wiosna wymuszają uprawę roślin ozimych.

Cechy agroklimatu mało korzystne dla rozwoju rolnictwa:

- Opóźnione i chłodne wiosny, późne przymrozki wiosenne, a wczesne jesienne, co uniemożliwia uprawy na niezmeliorowanych glebach
- Częste występowanie wiatrów przesuszających glebę,
- Zwiększone opady w okresie jesieni.

Warunki klimatyczne

Średnia roczna temperatura powietrza na terenie Gminy Skórzec wynosi 7,0°C. Średnio w roku jest 131 dni przymrozkowych, 51 dni mroźnych. Z punktu widzenia rolnictwa ważna jest długość trwania okresu bezprzymrozkowego (liczby dni między datami zaniku i pojawienia się przymrozków) oraz okresu wegetacyjnego (liczby dni o średniej dobowej temperaturze nie niższej niż 5°C). Na terenie gminy okres bezprzymrozkowy trwa 155 dni, a okres wegetacyjny 210 dni.

Średnia roczna wilgotność względna wynosi 81%.najniższa jest w maju – 73%, najwyższa w grudniu – 89%.

Średnie roczne zachmurzenie na terenie Gminy Skórzec kształtuje się na poziomie 6,8 stopnia pokrycia nieba. Przeciętnie w roku są 42 dni pogodne, a dni pochmurnych jest 145.

Obszar gminy otrzymuje średnio w roku ok. 530 mm opadu atmosferycznego. Przeważają wiatry zachodnie i południowo – zachodnie. W przebiegu rocznym wiatr z tych kierunków najczęściej wieje w miesiącach grudzień-styczeń oraz sierpień-wrzesień. Średnia roczna prędkość wiatru wynosi 3,5 m/s, co oznacza, że teren gminy jest dobrze przewietrzany.

Warunki glebowe

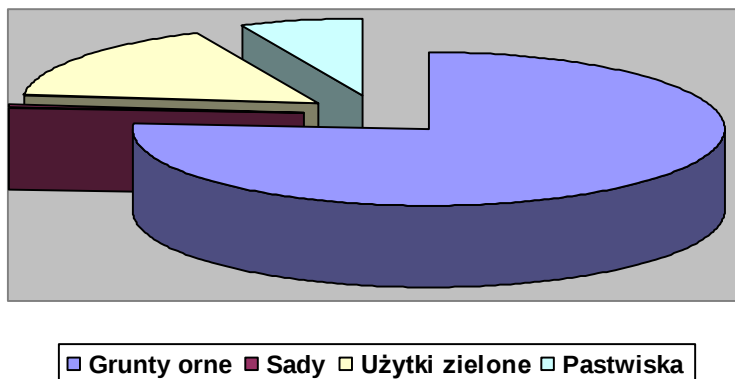
Skalą macierzystą gleb Gminy Skórzec są utwory lodowcowe i wodnolodowcowe(głównie piaski) oraz utwory współczesne (mady, torfy, muszle). Pod względem typologicznym gleby gminy są mało zróżnicowane. Przeważają gleby pseudobielicowe oraz brunatne wyługowane i kwaśne. W dolinach i obniżeniach terenu występują gleby hydrogeniczne :murszowo-mineralne oraz torfowe i muszlowo-torfowe. Pod względem składu mechanicznego gleby gminy są glebami piaszczystymi. Zbudowane są głównie z piasków słabo gliniastych, a także piasków luźnych i piasków gliniastych lekkich. W północnej części gminy na znacznych powierzchniach występują gleby pseudobielicowe utworzone z piasków lekkich. Większe obszary tych gleb występują we wsiach: Broszków, Dąbrówka Wyłazy, Dąbrówka Stany, Dąbrówka Nowa, Czerniejew, Ozorów, Skarżyn, Teodorów, Żelków.

Gleby brunatne wyługowane i kwaśne zbudowane z piasków gliniastych lekkich występują w rejonie wsi: Skórzec, Dąbrówka Stany, Skarżyn. Natomiast w południowej i południowo-wschodniej części gminy dominują gleby pseudobielicowe brunatne utworzone z piasków luźnych.

Struktura użytków rolnych w Gminie Skórzec wg przeznaczenia:

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Struktura w %
Grunty orne	7151	76,04
Sady	65	0,69
Użytki zielone	1553	16,52
Pastwiska	635	6,75
Razem	9404	100

* podstawa: dane Urzędu Gminy Skórzec 2003r.

* podstawa: dane Urzędu Gminy Skórzec 2003r.

8.2 WARUNKI SPOŁECZNE, TECHNICZNE, EKONOMICZNE ROLNICTWA

Produkcja rolna pozostaje podstawową orientacją działalności gospodarczej.

Ziemia w rolnictwie jest naturalnym zasobem przyrodniczym, miejscem najważniejszych procesów pracy i produkcji.

Rolnictwo regionu wymaga:

- Dalszej poprawy struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
- Dalszego rozwoju specjalistycznej produkcji sadowniczej,
- Intensywnego rozwoju agroturystyki,
- Podnoszenia jakości produktów.
- Rozwoju przetwórstwa rolno – spożywczego w skali lokalnej,
- Melioracji użytków rolnych wymagających takich działań,
- Dostosowania produkcji do wymogów odbiorcy z Unii Europejskiej.

9. TURYSTYKA I REKREACJA

9.1 OPIS TURYSTYCZNY GMINY

Przez teren gminy wzdłuż lasów, malowniczych pagórków i łąk przepływa rzeka Liwiec, będąca bardzo atrakcyjnym miejscem dla wycieczek, odpoczynku, wędkowania, organizacji spływów kajakowych, biwakowania.

9.2 ATRAKCJE I INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

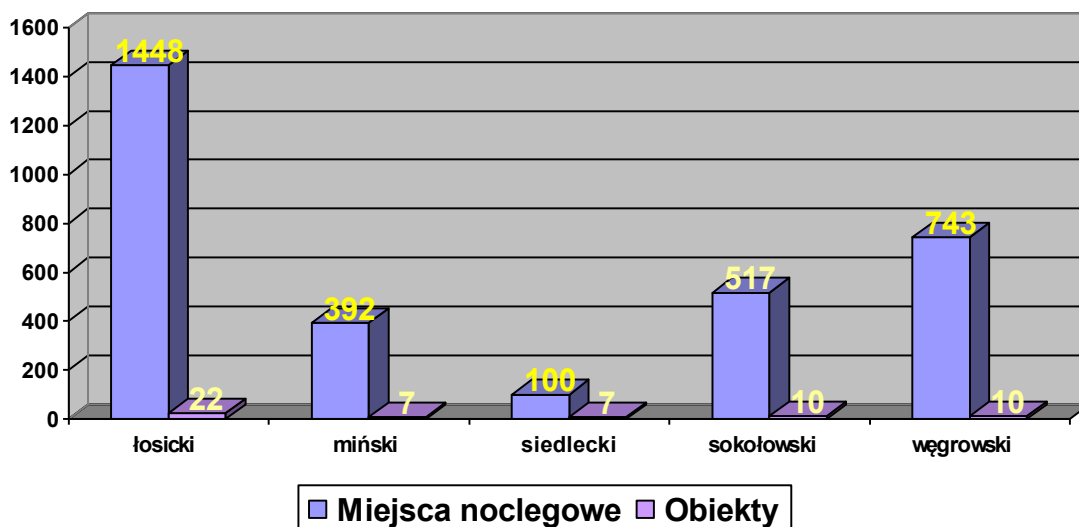
Na uwagę turystów zasługują zabytki (wpis do wojewódzkiego rejestru zabytków) takie jak:

1. Klasyczno - barokowy kościół z 1794 r., murowany, klasyczny klasztor Marianów z końca XVIII w, dzwonnica, brama murowana z XVIII w oraz dziedziniec i murowane ogrodzenie z końca XVIII w. w Skórcu,
2. Murowana kapliczka przydrożna z połowy XIX w a niżej rzeźba Św. Jana Nepomucena.
3. kopiec(naprzeciwko kościoła) ku czci parafian poległych w latach 1939-1944,
4. Klasyczna bramka murowana (początek XIX w) znajdująca się na cmentarzu grzebalnym

Do atrakcji turystycznych należy również zaliczyć walory przyrodnicze doliny rzeki Kostrzyń.

Urozmaicony teren, liczne obiekty zabytkowe stwarzają korzystne warunki turystyczno wypoczynkowe.

Baza noclegowa turystyki w sąsiednich powiatach w 2002 r.

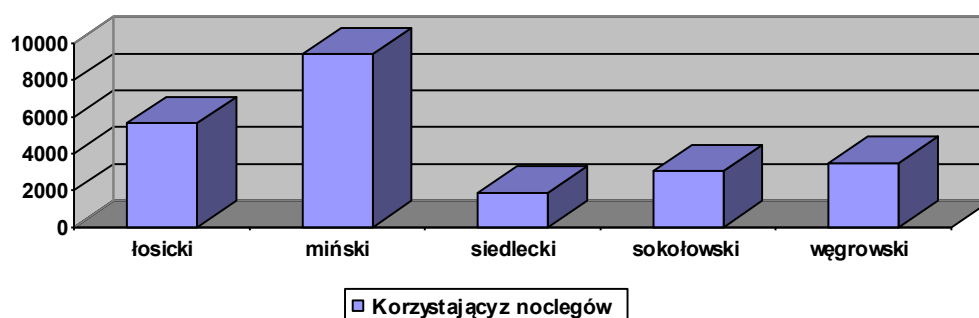
Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003 r.

Baza noclegowa w Gminie Skórzec

Obiekty noclegowe Turystyki	1
Miejsca noclegowe	4

Na terenie Powiatu Siedleckiego znajduje się bardzo mała ilość miejsc noclegowych. Na terenie Gminy Skórzec znajduje się jeden obiekt noclegowy z czterema miejscami noclegowymi.

Korzystający z noclegów na terenie sąsiednich powiatów w okresie 01 – 12. 2002 r.

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003 r.

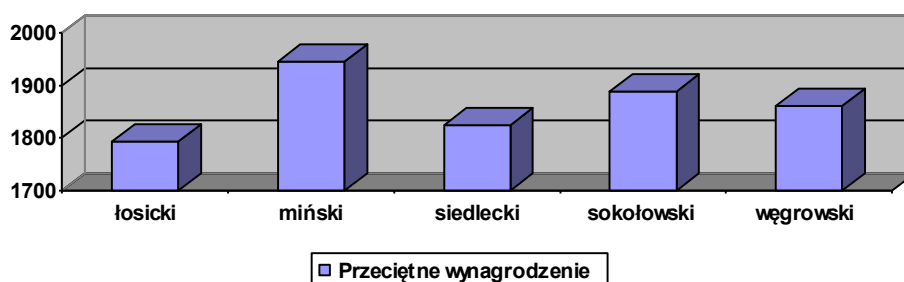
Ilość udzielonych noclegów na terenie Powiatu Siedleckiego jest jedną z najniższych wśród sąsiednich powiatów.

10. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU GMINY

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w wybranych powiatach w 2003 r.:

Powiat	łosicki	miński	siedlecki	sokołowski	węgrowski
Wynagrodzenie w zł.	1836,42	1999,59	1825,13	1888,11	1861,61

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003

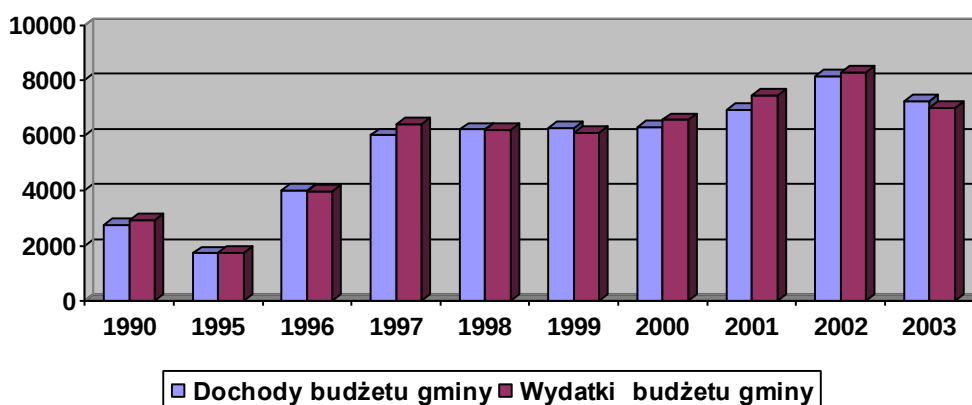
Wielkość dochodów osób fizycznych jest jednym z grupy wskaźników charakteryzujących poziom zamożności społeczeństwa. W powiecie siedleckim występuje jedno z niższych wynagrodzeń brutto spośród powiatów ościennych.

10.1 DOCHODY I WYDATKI BUDŻETU GMINY SKÓRZEC

Dochody i wydatki budżetu Gminy Skórzec 1995 – 2003

	Dochody w tys. zł	Wydatki w tys. zł	Dochody na 1 mieszkańca w tys zł.	Wydatki na 1 mieszkańca w tys zł.
1990	2745	2918	0,41	0,41
1995	1726	1754	0,24	0,24
1996	4008	3961	0,56	0,55
1997	6008	6402	0,83	0,89
1998	6219	6192	0,86	0,86
1999	6265	6098	0,86	0,84
2000	6296	6465	0,86	0,88
2001	6928	7459	0,95	1,01
2002	8156	8300	1,11	1,13
2003	8345	8707	1,15	1,20

*Dane: Urząd Gminy Skórzec

Z zestawienia danych wynika, że w całym badanym okresie budżet gminy w zakresie dochodów systematycznie rośnie. W latach 2000 - 2002 nastąpił wzrost wydatków budżetowych i nastąpiło przeszło 1 mln zadłużenie gminy.

Główne grupy dochodów własnych gminy:

Grupa dochodów	Planowana kwota w budżecie na 2002 r.	Udział % w dochodach gminy
Podatki i opłaty lokalne	823	9,9
Udziały gminy w podatku dochodowym od osób fizycznych i prawnych	497	6,0

Subwencje i dotacje	6675	79,9
Dochody z majątku gminy	3	-
Pozostałe dochody	347	4,2

*Dane: Urząd Gminy Skórzec

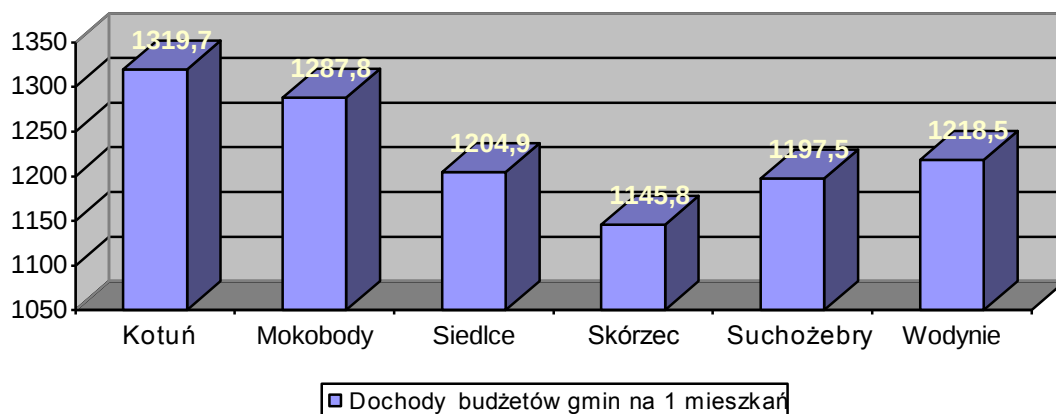
Dochody gminy w 2003 r. (w tys. zł)

WYSZCZEGÓLNIENIE	GMINA
Dochody razem	11235
Podatek i opłaty	74
Podatek rolny	347
Podatek od nieruchomości	319
Podatek od środków transportu	40
Opłaty skarbowe	24
Subwencje	6383
Dotacje	291
Dochody z majątku gminy	2
Inne	2992
Udział w podatku dochodowym państwa	763

*Dane: Urząd Gminy Skórzec

W polityce budżetowej gminy zauważyć można tendencję do niewielkiego zadłużania się gminy na cele inwestycji infrastrukturalnych. Kontrolowana polityka zaciągania kredytów na cele infrastrukturalne powinna przyspieszyć rozwój gminy poprzez zaoferowanie inwestorom konkurencyjnych warunków działania a mieszkańcom lepszych warunków życia.

**Dochody budżetowe w zł podobnych gmin
w przeliczeniu na 1 mieszkańca w 2002 r.**

Dane: Rocznik Statystyczny Województwa Mazowieckiego 2003

Z powyższego zestawienia wynika, że Gmina Skórzec posiada jedno z niższych dochodów własnych przeliczonych na 1 mieszkańca spośród podobnych gmin powiatu, co dowodzi stosunkowo niskiej aktywności lokalnej gospodarki.

Wydatki budżetu gminy według działów planowane na 2003 rok:

Lp.	Nazwa zadania (tytułu wydatków) realizowanego przez gminę	Kwota planowana w budżecie na 2004 rok	% w wydatkach ogółem
1	Oświata i Wychowanie (utrzymanie szkół podstawowych i gimnazjów, przedszkoli, świetlic, dowożenie uczniów do szkół)	4268	35,5
2	Koszty funkcjonowania Urzędu (łącznie z zadaniami zleconymi)	1073	8,9
3	Opieka społeczna (wyплаты zasiłków celowych, dodatków mieszkaniowych, usługi opiekuńcze)	493	4,1
4	Dofinansowanie komunikacji miejskiej i utrzymania zasobów mieszkaniowych (dotacja do deficytowych usług świadczonych przez Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej)	100	0,8
5	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa (koszty Straży Miejskiej, dofinansowanie ochotniczych straży pożarnych oraz dofinansowanie jednostek powiatowych tj Policji i Straży Pożarnej)	153	1,3

6	Oczyszczanie miasta, utrzymanie zieleni, opłaty za oświetlenie ulic, koszty targowisk, szczepienia ochronne psów	154	1,3
7	Dofinansowanie działalności Ośrodka Kultury (utrzymanie bibliotek, kina i radia) oraz imprez kulturalnych	84	0,7
8	Finansowanie działalności sportowo-rekreacyjnej (dofinansowanie basenu, hali sportowej oraz klubów sportowych)	82	0,6
9	Koszty przygotowania i nadzoru inwestycji	36	0,3
10	Wykupy nieruchomości, opracowanie planów zagospodarowania terenów gminy, wykonywanie map i podziałów, remonty nieruchomości gminnych	57	0,5
11	Utrzymanie i remonty dróg gminnych	140	1,2
12	Splata odsetek od zaciągniętych przez gminę w latach poprzednich kredytów i pożyczek	80	0,7
13	Pozostałe wydatki bieżące (W tym rezerwa ogólna 100.000 zł)	105	0,9
	RAZEM ŚRODKI PRZEWIDZIANE NA REALIZACJĘ ZADAŃ OBLIGATORYJNYCH	6825	56,8
14	Wydatki inwestycyjne	5186	43,2
	OGÓŁEM WYDATKI 2003 ROK	12011	100

*Dane: Urząd Gminy Skórzec

Gmina Skórzec posiadała w 2003 r. wysoki poziom inwestycji (43,2%) oraz wysoki poziom wydatków na oświatę.

11. GŁÓWNE PROBLEMY GMINY I ANALIZA SWOT

11.1 SYNTEZA ANALIZY SWOT

Najważniejszym **atutem** Gminy Skórzec są wysokie walory środowiska naturalnego oraz wysoki poziom ochrony środowiska. Gmina posiada znaczną ilość wolnych terenów inwestycyjnych na co nakłada się dobry stan infrastruktury technicznej w postaci rozczłonkowanej sieci drogowej i wodociągowej. Gmina posiada nowoczesne składowisko odpadów a system zbiórki odpadów działa poprawnie. Pozytywnie działa samorząd terytorialny, gmina wolna jest od przestępczości zorganizowanej a ilość przestępstw jest niska. Mieszkańców gminy cechuje pracowitość i uczciwość. Na terenie gminy znajdują się obiekty zabytkowe i atrakcje turystyczne. Atutem gminy jest jej bogata przeszłość historyczna a także korzystny mikroklimat dla osób chorych.

Główną **słabością** Gminy Skórzec w infrastrukturze technicznej jest stan dróg oraz praktyczny brak kanalizacji i sieci gazu przewodowego. Występuje znaczący brak infrastruktury społecznej w tym kulturalnej i sportowej a także turystycznej. Dodatkowo występuje niski poziom integracji, świadomości społecznej i obywatelskiej mieszkańców. Występuje niski poziom rozwoju przedsiębiorczości. Problemami rolnictwa są: zbytne rozdrobnienie gospodarstw rolnych oraz brak przetwórstwa rolnego a także niska jakość gleb. Na terenie gminy występują patologie społeczne oraz znaczny poziom ubóstwa na co nakłada się niski przyrost naturalny.

Najbardziej istotną **szansą rozwojową** Gminy Skórzec jest korzystne położenie geograficzne blisko Siedlec oraz dobra sieć powiązań komunikacyjnych. Szansę rozwojową podniesie także budowa autostrady, która przebiegać będzie przez teren gminy. Cały region charakteryzuje się znaczną atrakcyjnością inwestycyjną, osadniczą i turystyczną. Regionalny trend osadnictwa na tereny wiejskie i wzrastająca migracja na teren gminy przyspieszy rozwój Skórcza.

Głównym **zagrożeniem** zewnętrznym dla społeczności Gminy Skórzec wydają się być: słabnąca koniunktura w kraju oraz wysoka atrakcyjność inwestycyjna i osadnicza sąsiednich gmin i regionów. Budowa autostrady może zakłócić równowagę środowiska przyrodniczego w regionie. W całym regionie panuje znaczne bezrobocie. Mieszkańcy obawiają się skutków przystąpienia Polski do UE a także nadmiernej emigracji ludzi młodych i wykształconych z terenu gminy. Ponadto zagrożeniem dla gminy jest niski poziom współpracy w regionie oraz trudności z uzyskiwaniem zewnętrznej pomocy finansowej.

11.2 WEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY SKÓRZEC

ATUTY GMINY

- Gmina charakteryzuje się wysokim stopniem zdrowotności (powietrze)
- Mieszkańców charakteryzuje pracowitość i uczciwość
- Występuje wysoka aktywność mieszkańców
- Gmina ma dobrą sieć dróg i połączeń między miejscowościami
- Występuje wysoko wyszkolona kadra pedagogiczna
- Wysoka aktywność samorządu w pozyskiwaniu środków finansowych
- Samorząd terytorialny jest oceniany jako prężny
- W ostatnich latach nastąpiła znacząca poprawa infrastruktury techn.
- Występują obiekty zabytkowe, a w tym zabytkowy kościół

- Gmina słynie z hodowli pieczarek
- Występują znaczące pokłady torfu
- Występują próby wykorzystania energii odnawialnej
- Gmina ma profesjonalne składowisko odpadów
- Występuje zorganizowany system zbiórki odpadów
- Opracowany został program zalesień

SŁABOŚCI GMINY

- Brak kanalizacji
- Brak sieci gazu przewodowego
- Zły stan sieci energetycznej
- Braki w sieci wodociągowej
- Zły stan dróg gminnych i powiatowych
- Brak infrastruktury turystycznej
- Brak obiektów sportowych
- Brak zbiorników wodnych
- Występują patologie społeczne
- Niski poziom wiedzy o ekologii
- Brak zbytu produkcji rolnej
- Brak planu zagospodarowania gminy
- Brak ośrodków kultury
- Wysokie bezrobocie na terenie gminy
- Niski poziom wykształcenia mieszkańców
- Niski przyrost naturalny
- Znaczne rozdrobnienie gospodarstw

- Gleby są przeważnie niskiej jakości
- Brak przetwórstwa rolniczego na terenie gminy
- Występują braki w zakresie specjalistycznych usług zdrowotnych
- Gmina posiada małą liczbę obiektów sportowych
- Poziom promocji gminy jest niski

11.3 ZEWNĘTRZNE UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY SKÓRZEC

SZANSE ROZWOJU GMINY

- Korzystne położenie geograficzne
- Dobry dojazd do Siedlec
- Znaczna aktywność w regionie ludzi młodych, wykształconych
- Wysoka atrakcyjność inwestycyjna regionu
- W Polsce występują korzystne procesy demograficzne (migracja na wieś)
- Przewidywane zmiany prawa są korzystne dla gmin
- Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej
- Dobra jakość środowiska naturalnego w regionie
- Dobre położenie blisko Siedlec
- Planowana budowa autostrady przebiegającej przez gmin

ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY

- W Polsce występuje niż demograficzny
- Zaznacza się większa aktywność gmin sąsiednich
- Występują trudności w zdobywaniu środków UE
- Brak oczyszczalni ścieków w wielu sąsiednich gminach

- Wysokie bezrobocie w powiecie
- W regionie występują patologie społeczne
- Bliskość autostrady podzieli gminę
- Gmina nie posiada kontaktów regionalnych i międzynarodowych
- Gmina jest znacznie oddalona od władz centralnych
- Sąsiednie gminy posiadają lepszy stan środowiska naturalnego
- Globalizacja zagrozi rozwojowi gminy
- Sytuacja polityczna i prawna Polski pogarsza się

12. WIZJA ROZWOJU GMINY SKÓRZEC W 2024 ROKU

Przyszły obraz i niektóre elementy charakteryzujące Gminę Skórzec stanowiły na seminarium przedmiot dyskusji w grupach oraz na posiedzeniu plenarnym. Zapis wyników prac zespołów przedstawiono w załączniku do niniejszego opracowania. Zdaniem autorów opracowania, wizję Gminy Skórzec w 2024 r. będą cechować następujące elementy i wyróżniki:

WIZJA GMINY SKÓRZEC W 2024 r.

- 1) Liczba ludności wzrośnie do ok. 20 tys. głównie poprzez migrację z okolicznych miast, nastąpi wzrost wykształcenia. Zaniknie emigracja młodzieży z terenu gminy. Pojawi się szkolnictwo ponadgimnazjalne na terenie gminy. Zanotowany zostanie wzrost aktywności szczególnie w obszarze kształtowania podmiotowości obywatelskiej społeczeństwa gminy.
- 2) Na terenie całej gminy wykonana będzie pełna infrastruktura w zakresie odprowadzania ścieków oraz sieci wodociągowej. Powstaną nowe oczyszczalnie ścieków, nastąpi znaczna poprawa stanu świadomości ekologicznej mieszkańców. Zwiększy się lesistość gminy i powstaną zbiorniki retencyjne. Część gospodarstw i instytucji wykorzystywać będzie do celów grzewczych alternatywne źródła energii.
- 3) Pozostanie około 50% dużych, specjalistycznych gospodarstw rolnych w części posiadających status gospodarstwa ekologicznego. Znaczna część gruntów rolnych zostanie przekwalifikowana na tereny inwestycyjne. Na terenie gminy dokona się specjalizacja upraw w tzw. galanterii rolnej oraz pojawią się liczne zorganizowane grupy producenckie a także przetwórstwo rolno - spożywcze. Na terenach rolniczych rozwiną się także alternatywne formy działalności jak: turystyka, agroturystyka, usługi rekreacyjne.
- 4) Powstaną szkoły ponadgimnazjalne ogólnokształcącym, dom kultury, kawiarenka internetowa. Mieszkańcy uzyskają stały dostęp do Internetu. Powstanie gminne centrum informacji z dostępem do książek i

wydawnictw multimedialnych, biblioteka z prawdziwego zdarzenia, nowoczesne boisko sportowe i sale gimnastyczne z basenem. Szkoły będą dobrze wyposażone w pomoce dydaktyczne. Uaktywnią się zespoły sportowe, zespoły regionalne, powstanie amatorski teatr.

- 5) Budżet gminy się powiększy, gmina charakteryzować się będzie wysokim poziomem skuteczności pozyskiwania środków zewnętrznych w tym Unii Europejskiej. Licznie powstałe małe przedsiębiorstwa wspierać będą wpływy do budżetu gminy. Przedsiębiorczość rozwijać się będzie w obszarze gminnej strefy ekonomicznej działającej w konwencji klastera.
- 6) Mieszkańcy utrzymywać się będą z rolnictwa, dochodowego sektora przedsiębiorczości oraz usług turystycznych i rekreacyjnych. Dochody mieszkańców powstawać będą także w oparciu o małą i średnią przedsiębiorczość. Poziom bezrobocie utrzymywać się będzie poniżej 5%.
- 7) Infrastruktura techniczna gminy będzie odpowiadała wojewódzkim standardom i będzie w pełni wykonana. Sieć kanalizacyjna, gazowa i wodociągowa będą w pełni zrealizowane a na terenach o niskiej intensywności zabudowy powstaną przyzagrodowe oczyszczalnie ścieków. Powstanie nowoczesna oczyszczalnia ścieków na terenie gminy. Infrastruktura drogowa gminy będzie wyremontowana.
- 8) Gmina rozwijać się będzie w kierunku gminy rolniczo - przemysłowej z dobrze rozwiniętym sektorem małych i średnich przedsiębiorstw. Poważną gałęzią dochodów gminy i kreowania miejsc pracy będzie sektor rekreacyjny oraz osadnictwo. Gmina wypełniać będzie starannie swe powinności ekologiczne

13. UWARUNKOWANIA I CELE ROZWOJU

13.1 CELE STRATEGII GMINY SKÓRZEC DO 2024 ROKU

W oparciu o wnioski wypracowane przez zespoły na seminarium, po analizie danych diagnostycznych i statystycznych gminy można sformułować obecne i przyszłościowe uwarunkowania rozwoju gminy, które wymagają koncentracji działań rozwojowych w następujących obszarach:

- I. Tożsamość mieszkańców
- II. Osadnictwo, rekreacja i turystyka
- III. Infrastruktura techniczna

IV. Walory przyrodnicze i kulturowe

V. Przedsiębiorczość

VI. Rolnictwo

W ramach w/w obszarów określono następujące cele strategiczne (długookresowe), a w ich ramach cele średniookresowe do osiągnięcia w perspektywie 2024 r.:

I. Rozwój społeczeństwa obywatelskiego dla zwiększenia stopnia identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania, poprzez:

- Ciągłą edukację społeczeństwa, w tym osób starszych,
- Rozwój samokształcenia i doskonalenia zawodowego,
- Rozwój organizacji pozarządowych,
- Podnoszenie poziomu oświaty,
- Rozwój szkolnictwa ponadgimnazjalnego,
- Rozwój oferty i bazy kulturowej,
- Wzmocnienie więzi regionalnych,
- Kultywowanie tradycji lokalnych,
- Poprawę estetyki obejść,
- Wspieranie zdolnej młodzieży,
- Wspieranie działalności sportowej,
- Rozwój zakresu usług medycznych,
- Rozwój zakresu usług zdrowotnych.
- Doskonalenie pracy samorządu terytorialnego
- Poprawę bezpieczeństwa publicznego,
- Profilaktykę zagrożeń wśród młodzieży,
- Zwiększenie ofert spędzenia wolnego czasu szczególnie dla młodzieży,

II. Rozwój funkcji osadniczych, turystycznych i rekreacyjnych gminy ,
poprzez:

- Rozwój infrastruktury turystycznej,
- Rozwój produktów i atrakcji turystycznych,
- Organizacja i tworzenie bazy noclegowej i gastronomicznej,
- Utworzenie ogólnodostępnej bazy rekreacyjno – sportowej,
- Inwentaryzacja i renowacja obiektów zabytkowych,
- Ochronę historycznego budownictwa drewnianego,
- Rozwój osadnictwa na terenie gminy,
- Uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- Przygotowanie terenów inwestycyjnych do sprzedaży,
- Promocję walorów gminy

III. Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej dla poprawy poziomu
życia mieszkańców gminy, poprzez:

- Rozbudowę sieci kanalizacyjnej i gazowniczej,
- Poprawa stanu dróg na terenie gminy,
- Sanację sieci energetycznej,
- Rozbudowę sieci wodociągowej,
- Poprawę stanu komunikacji zbiorowej,
- Rozwój małej retencji,
- Rozwój funkcji informatycznych gminy,
- Rozbudowę systemów oczyszczania ścieków,
- Poprawę jakości wody pitnej.

IV. Utrzymanie i rozwój walorów przyrodniczych i kulturowo – historycznych gminy, poprzez:

- Poprawę stanu środowiska przyrodniczego,
- Przestrzeganie zasad ekorozwoju w decyzjach planistycznych i inwestycyjnych ,
- Podniesienie stanu świadomości ekologicznej mieszkańców,
- Rozwój edukacji ekologicznej,
- Nawiązywanie w architekturze do form tradycji regionalnej
- Przyrodniczą ochronę dolin rzecznych,
- Ochronę wód powierzchniowych i głębinowych,
- Rozwój gospodarki odpadami stałymi,

V. Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców i przyjezdnych dla kreowania miejsc pracy i wpływów budżetowych, poprzez:

- Stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju małej i średniej
- przedsiębiorczości,
- Aktualizację miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy,
- Tworzenie lokalnych stref ekonomicznych,
- Rozwój samorządności gospodarczej,
- Kreowanie urzędów i instytucji gminy na przyjazne przedsiębiorcom,
- Nieustanną edukację przedsiębiorców,
- Systemowe informowanie przedsiębiorców.

VI. Przebudowa rolnictwa dla podniesienia jakości produktów rolnych oraz opłacalności produkcji rolnej, poprzez:

- Rozwój skupu i dystrybucji produktów rolnych,
- Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego,

- Rozwój gospodarstw ekologicznych,
- Rozwój agroturystyki,
- Przekwalifikowanie gruntów rolnych,
- Podniesienie lesistości gminy,
- Rozwój systemu szkoleń dla rolników,
- Komasację gruntów rolnych,
- Rozwój melioracji użytków rolnych.
- Ochronę gleb najwyższych klas przez działaniami inwestycyjnymi.

13.2 BADANIE ZGODNOŚCI CELÓW STRATEGICZNYCH GMINY SKÓRZEC ZE STRATEGIĄ ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO I Z NARODOWYM PLANEM ROZWOJU NA LATA 2004 – 2006.

Cel strategiczny nr 1

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego dla zwiększenia stopnia identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania

Cel ten współgra z siódmym celem średniookresowemu SRWM :

„Wzmocnienie regionalnych więzi kulturowo – społecznych mieszkańców Województwa Mazowieckiego”

oraz odpowiada 2 osi rozwoju Narodowego Planu Rozwoju –

Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia.

Cel strategiczny nr 2

Rozwój funkcji osadniczych, turystycznych i rekreacyjnych gminy

Zapisy tego celu strategicznego odpowiadają zapisom strategii wojewódzkiej w punkcie 2.4j SRWM:

„Aktywizacja i modernizacja obszarów metropolitalnych poprzez rozwój funkcji turystyczno – wypoczynkowych”.

a ponadto odpowiada 3 osi rozwoju NPR –

Tworzenie warunków dla zwiększania poziomu inwestycji, promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej.

Cel strategiczny nr 3

Modernizacja i budowa infrastruktury technicznej poprawy poziomu życia mieszkańców gminy

Powyższy cel jest zgodny również z priorytetem 6 kontraktu wojewódzkiego, który brzmi:

wyposażenia w infrastrukturę techniczną obszarów wymagających aktywizacji

Ponadto odniesienie do powyższego celu strategicznego można znaleźć w zapisach celu średniookresowego 2.4.:

„Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych”.

a także odpowiada 5 osi rozwoju NPR –

Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów.

Cel strategiczny nr 4

Utrzymanie i rozwój walorów przyrodniczych i kulturowo – historycznych gminy

Powyższy cel strategiczny odpowiada celowi średniookresowemu 2.1g SRWM, który brzmi:

Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne poprzez ułatwienia inwestowania w regionie, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów poza aglomeracją warszawską”

a także odpowiada 5 osi rozwoju NPR –

Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów.

Cel strategiczny nr 5

Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców i przyjezdnych dla kreowania miejsc pracy i wpływów budżetowych

Cel ten odpowiada drugiemu celowi średniookresowemu strategii wojewódzkiej:

Przyspieszenie procesów rozwoju społeczno – gospodarczego opartego na wiedzy i innowacjach.

a także pierwszemu celowi średniookresowemu strategii:

Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne.

a także odpowiada 1 osi rozwoju Narodowego Planu Rozwoju –

„Wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw”.

Cel strategiczny nr 6

Przebudowa rolnictwa dla podniesienia jakości produktów rolnych oraz opłacalności produkcji rolnej

Cel ten odpowiada pierwszemu celowi średniookresowemu strategii wojewódzkiej:

Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne.

a także odpowiada 4 osi rozwoju Narodowego Planu Rozwoju –

Przekształcenia strukturalne w rolnictwie i rybołówstwie, rozwój obszarów wiejskich.

Podsumowując należy stwierdzić, że zapisy
Strategii Rozwoju Gminy Skórzec do 2024 roku
w pełni odpowiadają zapisom:
STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
oraz zapisom
NARODOWEGO PLANU ROZWOJU NA LATA 2004 – 2006

14. MISJA GMINY SKÓRZEC

W tym miejscu naszych rozważań warto przytoczyć jedną z definicji misji, która autorom opracowania wydaje się być najbardziej trafna:

Misja to zwięzłe, realistyczne sformułowanie filozofii, celów i zasad rozwoju strategicznego uwzględniające identyfikację podstawowych problemów oraz wyniki analizy SWOT.

Misja Gminy Skórzec, rozumiana jako wspólnota wszystkich osób zamieszkujących na jej terenie otrzymała brzmienie:

Skórzec w 2020 roku to:

**nowoczesna, rolniczo – przemysłowa gmina
z rozwiniętą funkcją rekreacyjną,
sprawnie wykorzystująca bliskość Siedlec
i przebieg autostrady wschód – zachód,
skutecznie stymulująca aktywność obywatelską
i rozwiązującą problematykę infrastruktury
społecznej i technicznej.**

15. MIERNIKI, WSKAŹNIKI MONITORINGU STRATEGII ROZWOJU

W celu ułatwienia nadzoru i kontroli nad realizacją strategii rozwoju Gminy Skórzec proponujemy dla każdego celu strategicznego wprowadzenie zestawu kilku obiektywnych mierników pozwalających skutecznie monitorować postępy w realizacji strategii rozwoju.

Rozwój społeczeństwa obywatelskiego dla zwiększenia stopnia identyfikacji mieszkańców z miejscem zamieszkania

I tak dla pierwszego celu strategicznego przytoczonego poniżej proponujemy następujące wskaźniki monitoringu:

- liczba organizacji pozarządowych,
- korzystający z imprez masowych na terenie gminy,
- procentowy udział w wyborach i referendach,
- liczba imprez kulturalnych i sportowych w roku,
- ankietowa znajomość historii gminy,
- liczba młodzieży uczęszczająca do szkół średnich na terenie gminy,
- liczba skarg na służbę zdrowia,
- wykrywalność przestępstw.

Rozwój funkcji osadniczych, turystycznych i rekreacyjnych gminy

Zestaw wskaźników monitoringu wdrażania strategii rozwoju gminy w obrębie drugiego celu strategicznego:

- saldo migracji,
- łączna długość tras turystycznych,
- liczba miejsc noclegowych,
- liczba udzielonych noclegów,
- liczba udzielonych porad przez punkt informacji turystycznej
- łączny nakład druków promocji gospodarczej i turystycznej,

Modernizacja i budowa infrastruktury technicznej poprawy poziomu życia mieszkańców gminy

Dla realizacji trzeciego celu strategicznego proponuje się zestaw mierników monitoringu wdrażania strategii rozwoju:

- stopień skanalizowania gminy,
- stopień zwodociągowania gminy,
- liczba gospodarstw przyłączona do sieci gazu przewodowego,

- liczba awarii sieci energetycznych,
- stosunek ścieków wyprodukowanych do oczyszczonych,
- powierzchnia zbiorników wodnych.

Utrzymanie i rozwój walorów przyrodniczych i kulturowo – historycznych gminy

Dla realizacji czwartego celu strategicznego proponuje się następujący zestaw mierników monitoringu wdrażania strategii rozwoju:

- procent wydatków budżetu gminy przeznaczonych na ochronę środowiska,
- ilość wydarzeń kulturalno – sportowych o zasięgu ponadgminnym,
- liczba imprez kulturalnych,
- liczba obiektów zabytkowych,
- stopień segregacji śmieci,

Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców i przyjezdnych dla kreowania miejsc pracy i wpływów budżetowych

Zestaw wskaźników monitoringu wdrażania strategii rozwoju gminy w obrębie piątego celu strategicznego:

- środki wydane na uzbrojenie terenów inwestycyjnych,
- średni czas uzyskania pozwolenia na budowę,
- ilość podmiotów gospodarczych działających na terenie gminy,
- procent budżetu przeznaczony na promocję inwestycyjną.

Przebudowa rolnictwa dla podniesienia jakości produktów rolnych oraz opłacalności produkcji rolnej

Dla szóstego celu strategicznego proponuje się następujące mierniki kontroli wdrażania strategii:

- średnie dochody ludności utrzymującej się z rolnictwa,
- liczba gospodarstw rolnych,
- średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego,
- liczba gospodarstw agroturystycznych,
- liczba gospodarstw ekologicznych.

16. REKOMENDACJE BAŁTYCKIEGO INSTYTUTU GMIN

Analiza strategiczna istniejącego potencjału oraz sytuacji zewnętrznej Gminy Skórzec wskazuje na konieczność utrwalenia charakteru gminy o znacznych walorach przyrodniczych i geograficznych oraz wykreowania wizerunku gminy przyjaznej przedsiębiorczości i stawiającej na rozwój funkcji rekreacyjno – turystycznej oraz osadniczej.

Przekształcenia funkcjonalno – strukturalne w gminie wymagają kompleksowych i konsekwentnych, wieloletnich działań. Zestaw takich działań przedstawiony jest w rozdziale „Cele strategiczne” oraz „Programy operacyjne”.

Wypada przyjąć w niniejszych rozważaniach założenie, że każda złotówka wydana przez samorząd terytorialny powinna generować co najmniej drugie tyle ze środków zewnętrznych, strukturalnych Unii Europejskiej oraz z obszaru partnerstwa publiczno – prywatnego.

Do działań akwizycji takich pieniędzy należałoby oddelegować kompetentną osobę. Decyzje realizacyjne strategii powinny zapadać w sposób bieżący w trakcie roku kalendarzowego, ale kulminacja przesądzeń związanych ze strategią będzie miała w sposób oczywisty miejsce podczas corocznych przesądzeń budżetowych gminy.

Wybór tematów do realizacji musi opierać się o dwa filary: pierwszy to możliwości finansowe, a drugi to efekt synergii. Mianowicie każda decyzja realizacyjna jednego z obszarów strategii powinna otwierać jak najwięcej następnych możliwości rozwoju. Zaleca się, aby równocześnie realizować cele średniookresowe z każdego zarysowanego priorytetu rozwojowego. Uzyskamy wtedy efekt równoważenia rozwoju gminy.

Krótko chcemy tutaj zasygnalizować działania jakie lokalna społeczność będzie musiał w najbliższej przyszłości podjąć z rozbić na n/w obszary aktywności :

1. Uwarunkowania społeczno – administracyjne.

Należy uświadamiać społeczności lokalnej nieuchronność i konieczność zmian, a także korzyści płynące z większego uświadomienia sobie istotnych funkcji gminy. Działania informacyjno – uświadamiające powinny zaczynać się już w szkołach, ale powinny objąć wszystkich mieszkańców. Należy informować o kierunkach przemian, ukazywać ich skutki oraz wskazywać działania. Jest to bardzo ważne zadanie dla samorządu lokalnego, gdyż nie zrozumienie działań samorządu prowadzi najczęściej do sprzeciwu i blokady działań. Zaleca się prowadzenie otwartej polityki informacyjnej drogą publikacji prasowych a najlepiej metodą spotkań informacyjnych z mieszkańcami.

2. Podmiotowość i tożsamość mieszkańców gminy

Niezwykle istotną dla rozwoju gminy, oprócz aktywności samorządu terytorialnego, jest zaangażowanie mieszkańców i ich świadomość kulturowa i obywatelska. Tworzenie społeczeństwa obywatelskiego jest długotrwałym i złożonym procesem, który możemy obserwować w niektórych państwach o wysokim poziomie rozwoju cywilizacyjnego. Społeczeństwo obywatelskie to mieszkańcy świadomi swoich praw i obowiązków, aktywnie włączający się w rozwiązywanie wspólnych problemów nie czekające bezradnie na reakcję instytucji odpowiedzialnych za realizację określonych zadań.

Zadaniem gminy jest więc także pomoc w samoorganizacji społeczeństwa. Gmina powinna wspomagać tworzenie i funkcjonowanie organizacji pozarządowych, integrować mieszkańców wokół wspólnych celów strategicznych, budować tożsamość lokalną i ściśle współpracować z mieszkańcami i ich organizacjami.

Dla realizacji tych zadań sugerujemy między innymi powołanie przy wójcie Rady ds. Rozwoju Gminy Skórzec, która skupiać będzie grono osób opiniotwórczych i ważnych dla gminy, niekoniecznie tu zamieszkałych.

Mieszkańcy gminy zwracają uwagę na utratę tożsamości kulturowej w Skórcu. Odzyskanie tej tożsamości to długotrwały proces szczególnie edukacyjny, który powinien zaangażować wszystkich mieszkańców gminy. Należy tu wykorzystać tradycje miejskie i niepodległościowe a także historyczne i kulturowe..

3. Turystyka i rekreacja.

Gmina rolnicza, jaką niewątpliwie jest obecnie Skórzec, stoi przed wyzwaniem zagospodarowania ludności, która odejdzie w najbliższym czasie z tego obszaru. Najbardziej polecanym działaniem jest skierowanie tego strumienia osób w obszar usług turystycznych i rekreacyjnych. Gmina posiada znaczące walory krajobrazowe, geograficzne i przyrodnicze aby stać się w niedługim czasie centrum turystyki i rekreacji i zapleczem rekreacyjnym dla Siedlec. Oprócz budowy infrastruktury w tym zakresie i intensywnej promocji, niezbędnym jest zachowanie norm ekorozwoju rozumianego jako równoważenie działań z obszaru gospodarki, spraw społecznych i ekologii w powiązaniu z zagospodarowaniem przestrzennym. Dogodne powiązanie komunikacyjne z okolicznymi miastami, znacznie podnosi atrakcyjność gminy. Tradycja miejsca pozwala także na optymizm przy realizacji siostrzanych funkcji w stosunku do turystyki jakimi są usługi rekreacyjno - sportowe.

4. Współpraca regionalna i międzynarodowa.

Niedostatki współpracy w regionie i na poziomie międzynarodowym są aż nadto widoczne. Część funduszy zewnętrznych i strukturalnych Unii Europejskiej jest tak skonstruowana, że wymusza niejako współpracę międzygminną zalecając wspólne występowanie o finansowanie własnych działań infrastrukturalnych. Przy ciągle słabym potencjale finansowym powiatów, jedynie związki i stowarzyszenia międzygminne są w stanie rozwiązać wiele wspólnych problemów rozwojowych, takich jak fundusze poręczeń kredytowych, produkty turystyczne czy promocja.

Warto także skorzystać z doświadczeń gmin z obszaru Unii Europejskiej, które kilkanaście lat temu przechodziły podobne do naszych konwulsje przemian gospodarczych i społecznych. Niezbędnym jest w takim przypadku wyszukanie odpowiedniej gminy partnerskiej i podpisanie umowy o współpracy.

5. Modernizacja infrastruktury technicznej.

Realizacja inwestycji infrastrukturalnych często obarczona jest myśleniem życzeniowym, że dobra infrastruktura automatycznie przełoży się na pojawienie się w gminie rzeszy inwestorów. Specjaliści zalecają w takich przypadkach podwójne powiązanie inwestycji infrastrukturalnych dla przemysłu z tymi dla mieszkańców oraz włączenie inwestorów do współfinansowania infrastruktury gminnej. Trzeba pamiętać, że często więcej dla inwestora znaczy dobra atmosfera w urzędzie gminy i życzliwy wójt niż cena nieruchomości.

Zauważyć jednak należy, że ważnym dla inwestorów wydaje się być przede wszystkim stan techniczny dróg, zagospodarowanie ścieków i odpadów a także dbałość o środowisko przyrodnicze. Ostatnio publikowane badania preferencji inwestorów na ten aspekt właśnie wskazują.

6. Promocja gminy.

Realizacja rozwoju gminy w założonych kierunkach wymaga skutecznej promocji własnej oferty. Dotyczy to zwłaszcza określenia terenów pod inwestycje produkcyjno-usługowe, oferty osadniczej oraz promocji własnych atrakcji rekreacyjno – turystycznych i przyrodniczych.

Promocję inwestycyjną należy zorientować pod konkretne grupy potencjalnych inwestorów. Wymaga to profesjonalnego podejścia, kontaktów, konsekwentnego kreowania nowego wizerunku gminy. Wszystkie działania promocyjne powinny być realizowane pod hasłem, logo lub tytułem sztandarowej atrakcji.

W promocji takiej wielce pomocnym są imprezy o randze regionalnej lub ogólnokrajowej czy międzynarodowej. Wydaje się, iż funkcjonujące obecnie na terenie Gminy Skórzec imprezy są zbyt niskiej rangi aby przełożyć się na efekt promocyjny gminy. Należy zatem doprowadzić do wykreowania takiej imprezy, która nawiązywać będzie np. do ważnego wydarzenia z przeszłości.

Ciągle nie wykorzystywana jest możliwość promocji gminy na terenie okolicznych miast w tym Warszawy oraz promocja w obrębie działań kolei państwowych.

7. Przedsiębiorczość.

Poziom bezrobocie w gminie oraz poziom wpływów budżetowych jest zawsze wprost proporcjonalny do rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy. Na terenie Gminy Skórzec jest on na poziomie najwyżej średnim. Zalecamy w tym obszarze zastosowanie szeregu przemyślanych i uzgodnionych ze środowiskiem przedsiębiorców działań stymulujących rozwój tego obszaru. Ważnym jest także aby spowodować przyjazne otwarcie się urzędu gminy na problematykę przedsiębiorczości, zastosować cały wachlarz zachęt dla przedsiębiorców a także współdziałać z firmami będącymi w kryzysie. Przedsiębiorcy powinni powołać na terenie gminy swój samorząd, a gmina powinna im służyć swoim doradztwem i informacją gospodarczą i prawną.

8. Organizacja realizacji strategii rozwoju.

Dla stwarzania odpowiedniego klimatu sprzyjającego realizacji prac objętych strategią rozwoju oraz rozwijania koncepcji zawartych w wizji rozwoju, celowe jest powołanie Zespołu Monitoringu Strategii, składającego się z osoby lub osób odpowiedzialnych za kontrolę wdrażania niniejszej strategii rozwoju.

W celu sprawnej realizacji strategii rozwoju gminy celowe jest dodatkowe opracowanie szczegółowych programów rozwoju: przedsiębiorczości, turystyki, promocji gminy, lokalnej Agendy 21 itp.

Sugerujemy coroczną analizę możliwości budżetowych w zakresie realizacji poszczególnych celów długo- i średniookresowych strategii gminy oraz wprowadzenia zasady składania corocznych sprawozdań z realizacji strategii przez w/w zespół podczas uchwalania budżetu.

17 Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 1:

**Rozwój społeczeństwa obywatelskiego dla zwiększenia stopnia
identyfikacji mieszkańców z miejscem
zamieszkania**

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
1.1	Przystąpienie Urzędu Gminy do certyfikacji ISO	2005 – 2010	Urząd Gminy	Budżet Gminy
1.2	Opracowanie i wdrożenie programu budowy mini centrów sportowych we wsiach gminy	2006-2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.3	Uruchomienie gminnego punktu informacyjnego	2005	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.4	Utworzenie tzw. „Uniwersytetu III wieku”	2005	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.5	Wdrożenie kompleksowego programu elektronizacji gminy	2007	Urząd Gminy	Budżet gminy
1.6	Podjęcie uchwał o zasadach współpracy z organizacjami pozarządowymi	2005	Urząd Gminy	Budżet gminy
1.7	Budowa pełnowymiarowej sali sportowej	2007 - 2009	Urzędy Gmin	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.8	Utworzenie azylu dla psów i kotów	2008 - 2012	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.9	Uchwalenie zasad systemu stypendialnego dla zdolnej młodzieży z terenu gminy	2005 – 2020	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

1.10	Remont Szkoły Podstawowej w Skórcu	2005	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.11	Remont budynku świetlicy ze zmianą sposobu użytkowania w m. Żelków	2005	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.12	Powiększenie i wykonanie boiska sportowego w m. Skórzec	2005	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.13	Remont Szkoły Podstawowej w Dąbrówce Stanach- wymiana okien, ocieplenie ścian, wymiana kotłowni węglowej na olejową	2005-2008	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
1.14	Modernizacja hydroforni w m. Teodorów i budowa sieci wodociągowej dla m. Gołąbek	2005-2006	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 2:

Rozwój funkcji osadniczych, turystycznych i rekreacyjnych gminy

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
2.1	Opracowanie programu rozwoju turystyki	2005	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.2	Wytyczenie szlaków turystycznych	2005-2006	Urząd Gminy	Budżet gminy środki

				zewnętrzne
2.3	Odrestaurowanie zabytkowych obiektów należących do gminy	2007 - 2020	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.4	Pełne wdrożenie gminnego systemu zbiórki i selekcji odpadów	2005 - 2007	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.5	Opracowanie programu estetyzacji gminy	2005	Urząd Gminy	Budżet gminy
2.6	Usytuowanie na terenie gminy stacji monitoringu zanieczyszczeń	2009	Urząd Gminy WFOŚ	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.7	Uregulowanie stanów prawnych terenów przeznaczonych pod osadnictwo	2005-2009	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
2.8	Rozbudowa budynku Urzędu Gminy	2005-2006	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 3

Modernizacja i rozbudowa infrastruktury technicznej dla poprawy

poziomu życia mieszkańców gminy

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
3.1	Budowa oczyszczalni	2005-2020	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.2	Budowa sieci gazowniczej	2008-2020	PERN OZGaz	środki zewnętrzne

3.3	Modernizacja gminnej sieci drogowej	2005 – 2014	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.4	Modernizacja i budowa sieci energetycznej	2005 – 2012	Zakład Energetyczny	środki zewnętrzne
3.5	Budowa stacji uzdatniania wody	2005 – 2008	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.6	Przedstawienie mieszkańcom kompleksowej oferty przyłączy internetowych	2007	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.7	Utworzenie Gminnego Domu Kultury	2008 – 2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.8	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w m. Skórzec	2006-2007	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.9	Budowa sieci wodociągowej	2005-2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.10	Budowa stacji uzdatniania wody w m. Ozarów	2005-2006	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.11	Budowa oczyszczalni ścieków w m. Żelków	2007-2008	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.12	Budowa oczyszczalni ścieków w m. Żebrak	2009-2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
3.13	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w m. Dąbrówka, Niwka, Stara Dąbrówka	2013	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 4

**Utrzymanie i rozwój walorów przyrodniczych i kulturowo – historycznych
gminy**

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
4.1	Opracowanie koncepcji imprezy promocyjnej o zasięgu regionalnym	2007	Urząd Gminy	Środki prywatne
4.2	Opracowanie programu promocji gminy	2007 - 2008	Urząd Gminy	Budżet gminy
4.3	Wydawanie gazetki gminnej	2007-2020	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
4.4	Analiza historii gminy pod jej kątem wykorzystania dla celów promocyjnych	2005 - 2007	Urząd Gminy	Budżet gminy

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 5

**Rozwój przedsiębiorczości mieszkańców i przyjezdnych dla kreowania
miejsc pracy i wpływów budżetowych**

Lp.	Program Operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
5.1	Opracowanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy przyjaznego dla przedsiębiorców	2007 – 2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

5.2	Systematyczne uzbrajanie terenów inwestycyjnych	2006 - 2020	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
5.3	Wprowadzenie lekcji przedsiębiorczości w gimnazjum	2005 - 2006	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne

Lista programów operacyjnych – harmonogram prac

CEL STRATEGICZNY NR 6

Przebudowa rolnictwa dla podniesienia jakości produktów rolnych oraz opłacalności produkcji rolnej

Lp.	Program operacyjny	Termin	Wykonawcy	Źródło finansowania
1	2	3	4	5
6.1	Powoływanie grup producenckich	2005 - 2010	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
6.2	Wdrożenie gminnego programu zalesień	2006 - 2013	Urząd Gminy	Budżet gminy środki zewnętrzne
6.3	Inicjowanie nowoczesnego systemu szkoleń agroturystycznych	2006 – 2007	Urząd Gminy ODR	Budżet gminy środki zewnętrzne
6.4	Utworzenie punktu sprzedaży gminnych produktów rolnych poza gminą	2007- 2015	Urząd Gminy Producenci	Budżet gminy środki zewnętrzne

WYNIKI PRAC

SEMINARIUM DIAGNOSTYCZNO – PROJEKTOWE nt. „Strategia Rozwoju Gminy Skórzec do 2024 roku” Skórzec, maj 2004 r.

18.1 IDENTYFIKACJA POJĘCIA „GMINA”

Diagnoza problemów rozwojowych gminy zapoczątkowana została plenarną dyskusją nad istotą pojęcia „gmina”.

Uczestnicy seminarium stwierdzili, że gmina to:

- Wójt
- Grupa Społeczna
- Instytucje
- Bezrobocie
- Rada Gminy, Urząd Gminy
- Skarbnik
- Kultura
- Podatki
- Terytorium, obszar
- Mieszkańcy i partia
- Infrastruktura Techniczna
- Rodzina
- Warunki Życia
- Opieka społeczna
- Opieka zdrowotna
- Działalność charytatywna
- Oświata
- Zaspokojenie potrzeb społeczeństwa
- Dostarczanie wody, komunalne
- Gospodarka ściekowa
- Bezpieczeństwo mieszkańców
- Sport i rekreacja
- Urząd Stanu Cywilnego
- Turystyka
- Ewidencja Ludności

- Rolnictwo, Produkcja rolna
- Drogi, komunikacja
- Przedsiębiorczość
- Planowanie przestrzenne
- Ochrona środowiska
- Surowce naturalne
- Dziedzictwo kulturowe
- Zabytki
- Internet
- Bieda
- Wspólnota mieszkańców
- Urząd Gminy
- Straż Pożarna
- Sołtysi
- Religia
- Budżet
- Łowiectwo

18.2 OKREŚLENIE GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJOWYCH GMINY

- Brak pieniędzy
- Bezrobocie (16%)
- Mało zakładów przemysłowych
- Wodociągi(50%)
- Drogi o niskiej jakości
- Brak domu kultury
- Kanalizacja 6,8%
- Brak przewodowego gazu
- Słaba sieć energetyczna
- Niskie subwencje dla Gminy
- Niskie wykształcenie mieszkańców
- Odływ wykształconej młodzieży
- Niski przyrost naturalny
- Starzenie się społeczeństwa
- Słaba komunikacja autobusowa
- Zalesianie gruntów
- Rozdrobnienie gruntów gospodarstw
- Brak infrastruktury turystycznej
- Brak stałego dostępu do internetu

- Słaba opłacalność rolnictwa
- Gleby słabej jakości V-VI klasa
- Brak miejscowego planu zagospodarowania przestrzeni
- Mały zakres usług medycznych- Brak specjalistów
- Brak zbytu przetwórstwa rolniczego
- Słaba baza oświatowa (jedna sala gimnastyczna)
- Brak tanich kredytów
- Zmniejszenie etatów w Policji
- Spadek bezpieczeństwa publicznego
- Przestarzały sprzęt Straży Pożarnej
- Brak zbiorników wodnych
- Małe środki na sport
- Zaśmiecanie gminy
- Dzikie wysypiska
- Rozbudowa oczyszczalni ścieków
- Brak ofert dla młodzieży
- Brak świetlic w miejscowościach
- Brak miejsc spotkań młodzieży
- Alkoholizm mieszkańców
- Zła jakość remontu dróg
- Brak chodników
- Brak bezpieczeństwa dojścia dzieci do szkół

18.3 PROPOZYCJA ROZWIĄZANIA GŁÓWNYCH PROBLEMÓW ROZWOJOWYCH GMINY

- Rozwój agroturystyki
- Stałe czuwanie nad ekologią – czyste powietrze i woda nieskażona woda
- Tworzenie produktów turystycznych
- Informacja – reklama, ulotki, tanio i dużo
- Ścieżki rowerowe, pizze i konne
- Wędkowanie, kąpiele
- Większa aktywność społeczeństwa
- Pojemniki, segregacja, punkty zbiorcze
- Nawiązanie współpracy z zagranicą
- Rozwój kultury ludowej – skanseny
- Lepsze wyposażenie OSP
- Foldery informacja
- Odrestaurowanie zabytków – zagospodarowanie
- Budowa zatoczek i wiat
- Uruchomienie środków lokomocji w wolne dni
- Nawiązanie współpracy z kołem łowieckim, przedstawienie oczekiwań Rady Gminnej
- Promocja, imprezy plenerowe
- Ochrona i nowe zagospodarowanie obiektów drewnianych
- Reklama długowieczności

- rozwój przedsiębiorczości agroturystyka
- wspieranie tworzenia miejsc pracy
- zalesienie gleb
- budowa i modernizacja dróg
- budowa sal przy szkołach oraz ich wyposażenie w miarę potrzeb
- budowa zbiornika retencyjnego
- lobbing, wnioskowanie do parlamentarzystów o odpowiednie ustawy
- budowa oczyszczalni i sieci kanalizacyjnej
- budowa gazociągów
- budowa i rozbudowa wodociągów
- budowa stacji uzdatniania wody
- współpraca z zakładem energetycznym
- rozwój bazy domów strażaka
- wyposażanie w sprzęt sportowy szkoły i LZS –ów
- współpraca z „Centrum” Zakładem Opieki Zdrowotnej
- budowa chodników i zatoczek nawierzchni bitumicznych
- wytyczenie szlaków turystycznych
- tworzenie ścieżek rowerowych
- edukacja w wspieranie aktywności mieszkańców
- budowa schroniska dla psów
- edukacja, budowa infrastruktury technicznej wzmagającej ochronę środowiska

18.4 WIZJA GMINY SKÓRZEC W 2024 ROKU

Zespół 1.

1. Liczba ludności wzrośnie o około 20%. Wzrośnie poziom wykształcenia średnie i wyższe. Zaniknie emigracja młodzieży, wzrośnie aktywność społeczna, w parlamencie będzie przynajmniej jeden poseł (nazwisko do wiadomości grupy drugiej)
2. Wzrośnie liczba gospodarstw ekologicznych, będzie gaz kanalizacja gospodarka odpadami sieć wodociągowa wysoka świadomość w zakresie ekologii(gosp. odp.), będą ścieżki zdrowia, ścieżki rowerowe, powstanie park.
3. Rozwój budownictwa indywidualnego o ok. 50%.
4. Szkoły średnie w zakresie ogólnokształcącym, dom kultury, kawiarenka internetowa, stały ogólny dostęp do Internetu, gminne centrum informacji, dostęp do książek i wydawnictw multimedialnych, biblioteka z prawdziwego zdarzenia, nowoczesne boisko sportowe, pomoce dydaktyczne w każdej szkole, sale gimnastyczne z basenem, zespoły sportowe, zespoły regionalne, amatorski teatr, kino, sklep z alkoholem który nie oślepia, kąpielisko dostępne dla wszystkich.
5. Dużo środków strukturalnych zaspokajających wszystkie potrzeby mieszkańców gminy (nadwyżki budżetowe w każdym roku)
6. Ani jednej osoby bezrobotnej, dobrze rozwinięte zakłady, wysokie wynagrodzenia w zakładach pracy, wysokie emerytury i renty, produkcja rolna przynosząca dochody

7. Porządne drogi z nawierzchnią bitumiczną, chodniki, porządne oświetlenie, w każdej wiosce wysypisko i oczyszczalnia.
8. Teren uprzemysłowiony wyznaczony w każdej gminnej miejscowości, drobne zakłady produkcyjne, specjalistyczne gospodarstwa rolne, gospodarstwa rolne na wysokim poziomie (mechanizacja), rozwój przetwórstwa rolnego, mocno będą chronione miejsca zabytkowe.

Zespół 2.

1. Drogi utwardzone
2. Wyższe wykształcenie
3. Rozwój usług
4. Ekologiczny stan środowiska
5. Lepszy dostęp do specjalistów lekarzy
6. Rozwój gospodarstw ekologicznych (efektywność produkcji)
7. Opłacalność produkcji rolnej
8. Rolnictwo – agroturystyka, przedsiębiorczość
9. Spadek przestępczości
10. Rozwój kultury regionalnej
11. Wysoki stan finansów gminy z wykorzystaniem środków Unii
12. Dostęp do komputerów, Internetu
13. Współpraca z zagranicą
14. Pozyskiwanie energii odnawialnej i słonecznej
15. Wykorzystanie biomasy

Zespół 3.

1. Rozwój gminy w kierunku rolniczo – przemysłowym (turystycznym)
2. Budowa chodników i ścieżek rowerowych przy głównych trasach komunikacyjnych
3. Powstanie gospodarstw agroturystycznych
4. Rozwój działów produkcji rolnej (zdrowej, ekologicznej żywności – przetwórstwa)
5. Rozwój małych rodzinnych firm i zakładów pracy
6. Wodociągi i kanalizacja w całej gminie (oczyszczalne ścieków)
7. Program kulturalno oświatowy dostosowany do wszystkich grup społecznych
8. Oświata , budowa sal sportowych, wychowanie przez sport, szeroki zakres dodatkowych form rozwoju zainteresowań uczniów

9. Tworzenie klas szkoły ponadgimnazjalnej, wzrost poziomu wykształcenia ludności
10. Pełna, specjalistyczna opieka zdrowotna na terenie gminy
11. Zapewnienie środków na pomoc dla potrzebujących
12. Nowoczesne, profesjonalne wyposażenie organizacji lokalnych i społecznych
13. Pozyskiwanie środków finansowych z fundacji rządowych i unijnych
14. Promocja gminy na zewnątrz
15. Stworzenie dogodnych warunków do rozwoju budownictwa jednorodzinnego
16. Cykliczne, coroczne, tradycyjne zwyczaje gminne konsolidujące mieszkańców całej gminy
17. Działania zwalczające patologie społeczne
18. Wykorzystanie energii termalnej i odnawialnej do 20% na terenie gminy

Zespół 4.

1. Gmina będzie rolniczo - uprzemysłowiona
2. 100 % zводociągowanie i skanalizowanie gminy. Wyposażenie w nowoczesne oczyszczalnie ścieków, wszystkie drogi o nawierzchni utwardzonej i zapewnione zostaną dobre połączenia komunikacyjne
3. Spadek bezrobocia, tworzenie nowych miejsc pracy (przetwórstwo, usługi, drobny przemysł). Głównym dochodem – rolnictwo, uzupełnianym przez usługi, przetwórstwo i turystykę
4. Gmina oprócz dochodów własnych korzysta ze wszystkich środków z zewnątrz
5. W zakresie infrastruktury i problematyki społecznej:
 - a) zabezpieczyć w pełni profilaktykę i leczenie specjalistyczne
 - b) placówki oświatowe powinny być wyposażone w pracownie komputerowe, dostęp do Internetu, obiekty sportowe (hale, boiska, baseny) itp.
 - c) w każdej miejscowości obiekt kulturalny z pełnym wyposażeniem
 - d) obsada policji i nowoczesne wyposażenie policji na poziomie pełnego zapewnienia bezpieczeństwa mieszkańców
 - e) dobrze wyposażona straż pożarna i ratownicza – możliwość szybkiej interwencji
6. Ilość gospodarstw zredukuje się do 50 %. Gospodarstwa, które pozostaną zwiększą swoją wydajność
7. Stan środowiska ulegnie znacznej poprawie, gospodarka odpadami polegać będzie na ich segregowaniu i powtórным wykorzystaniu
8. Liczba ludności nieznacznie się powiększy, poziom wykształcenia ulegnie zwiększeniu zwłaszcza w zakresie szkoły średniej i wyższej, zwiększy się aktywność społeczna, mieszkańcy będą czuć się odpowiedzialni za rozwój gminy

18.5 OCENA POTENCJAŁU GMINY

ATUTY GMINY

- Dobre położenie blisko Siedlec
- Planowana autostrada
- Zdrowe powietrze
- Zdrowa żywność
- Dobry dojazd do Siedlec
- Porządni ludzie tu mieszkają
- Dobra sieć dróg i połączeń między miejscowościami
- Wysoko wyszkolona kadra pedagogiczna
- Dużo inwestycji
- Wysoka aktywność samorządu w pozyskiwaniu środków fin.
- Znacząca poprawa infrastruktury techn.
- Zabytkowy kościół
- Zabezpieczenie przeciwpożarowe
- Duże osiągnięcia sportowe, aktywność sportowa
- Wysoka aktywność mieszkańców
- Prężny samorząd
- Zagłębie pieczarkowe
- Znaczące pokłady torfu
- Wykorzystanie energii odnawialnej
- Profesjonalne składowisko odpadów
- Opracowany program zalesień 2840 h i zorganizowany odbiór zbiórki odpadów

SŁABOŚĆ I GMINY

- Infrastruktura – 18
- brak obiektów sportowych – 9
- patologie społeczne – 2
- brak kontaktów regionalnych – 3]
- niski poziom wiedzy o ekologii – 3
- brak zbytu produkcji rolnej 0- 6
- Brak planu zagospodarowania – 2
- Kultura – 1
- Bezrobocie – 15
- Infrastruktura społeczna – 1
- Promocje – 1

SZANSE ROZWOJU GMINY

- Położenie geograficzne – 19
- Aktywność młodych, wykształconych – 5
- Komunikacja gospodarcza – 4
- Atrakcyjność inwestycyjna – 6
- Procesy demograficzne – 3
- Zmiana prawa – 3
- Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej – 3
- Środowisko naturalne – 3

ZAGROŻENIA ROZWOJU GMINY

- Niż demograficzny - spadek urodzeń mieszkańców – 8
- Większa aktywność gmin sąsiednich – 7
- Akcesja do Unii – 3
- Dewastacja środowiska naturalnego (brak oczyszczalni itp.) - 10
- Bezrobocie – 2
- Patologie społeczne – 3
- Bliskość autostrady – 2
- Oddalenie od władz centralnych – 2
- Położenie geograficzne – 2
- Kontakty regionalne i międzygminne – 5
- Lepsze środowisko naturalne gmin sąsiednich – 3
- Kapitalizm i globalizacja – 3
- Sytuacja polityczna i prawna Polski – 3
- Mała atrakcyjność gminy – 5 (brak funduszy, turystyki, doradztwa rolniczego, inwestycji)

18.6 CELE STRATEGICZNE

WZMACNIANIE ATUTÓW

poprzez:

- Polityka prorodzinna (opieka socjalna rodzin wielodzietnych, wysoki zapomogi z racji urodzenia dziecka) – stwarzanie możliwości osadnictwa
- Wykorzystanie możliwości integracji z Unią
- Budowa oczyszczalni w każdej miejscowości
- Stwarzanie dobrych warunków dla inwestorów, wspieranie firm już istniejących
- Stworzenie gminnego programu walki z patologią
- Autostrada – możliwość powstania firm usługowych
- Nawiązanie kontaktów z organizacjami rządowymi , z gminami sąsiednimi, wymiana międzynarodowa
- Poprawa infrastruktury gminy

ELIMINOWANIE SŁABOŚCI

poprzez:

Ad. 1

- Rozwój sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, budowa dróg, gazociągu

Ad. 2

- Budowa obiektów sportowych

Ad. 3.

- Likwidacja patologii

Ad. 4.

- Stworzyć kontakty regionalne

Ad. 5.

- Edukacja ekologiczna

Ad. 6.

- Stworzyć możliwość zbytu produkcji rolnej

Ad. 7.

- Stworzyć plan zagospodarowania

Ad. 8.

- Szerzyć kulturę

Ad. 9.

- Stworzyć miejsca pracy

Ad. 10

- Zbudować infrastrukturę społeczną

Ad. 11

- Promować Gminę Skórzec

1. Rolnictwo :

- alternatywne możliwości zatrudnienia,
- rolnictwo ekologiczne
- podniesienie kwalifikacji rolników
- korzystanie ze środków Unii Europejskiej

2. Stworzenie warunków do rozwoju przedsiębiorczości

- ulgi podatkowe
- promocje
- ściągnięcie inwestorów

3. Infrastruktura techniczna

- sieć gazowa
- poprawa stanu technicznego dróg
- modernizacja sieci energetycznej

4. Poprawa stanu środowiska naturalnego

- utylizacja odpadów
- kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców
- oczyszczalnie przyzagrodowe /wieś/

5. Zwiększenie więzi społecznych /różnorodność imprez/

- pobudzenie inicjatyw
- rozwój organizacji pozarządowych
- poprawa i rozwój bazy sportowo – rekreacyjnej i placówek oświatowo – kulturalnych

6. Komisariat

- obwodnica lub sygnalizacja świetlna
- zmiana organizacji ruchu na głównej trasie

7. Współpraca między sąsiednimi gminami /program poprawy bazy turystycznej, utylizacja odpadów

WYKORZYSTYWANIE SZANS

poprzez:

- promocja gminy
- stworzyć miejsca pracy
- rozwój drobnego przemysłu
- stworzenie dogodnych warunków do rozwoju nowych inwestycji
- poprawa warunków bytowych
- większa swoboda w podejmowaniu decyzji przez samorząd
- pozyskanie środków na rozwój gminy
- zdrowa żywność, dobre miejsce wypoczynku

PRZECIWDZIAŁANIE ZAGROŻENIOM

poprzez:

- Tworzenie miejsc pracy i możliwości rozwoju zawodowego
- W parlamencie nie powinny znaleźć się osoby z punktu przedostatniego zagrożeń
- Poprawa koniunktury gospodarczej
- Poprawa atrakcyjności Gminy Skórzec tak by była bardziej konkurencyjna
- Zwiększenie stanu osobowego policji na terenie gminy
- Budowa obwodnicy i autostrady
- Wstąpienie Polski do Unii Europejskiej
- Edukacja ekologiczna

- Budowa infrastruktury, która poprawi stan środowiska naturalnego
- Silna władza wykonawcza
- Poprawa stanu bezpieczeństwa komunikacyjnego

18.6 MISJA GMINY

Skórzec w 2024 roku to:

Nowoczesna, rolniczo – przemysłowa gmina z rozwiniętą funkcją rekreacyjną, sprawnie wykorzystująca bliskość Siedlec i przebieg autostrady wschód – zachód, skutecznie stymulująca aktywność obywatelską i rozwiązującą problematykę infrastrukturę społeczną i techniczną.

ZAŁĄCZNIKI

INSTYTUCJE UNII EUROPEJSKIEJ

KOMISJA EUROPEJSKA

Jest to organ wykonawczy UE składający się z 20 komisarzy. Komisja proponuje akty wykonawcze, wydaje samodzielne akty prawne, czuwa nad przestrzeganiem prawa, zarządza budżetem i funduszami strukturalnymi.

RADA EUROPEJSKA

Są to spotkania szefów państw i rządów krajów członkowskich UE. Rada wytycza kierunki polityki UE, rozwiązuje problemy sporne.

RADA UNII EUROPEJSKIEJ

Są to spotkania ministrów poszczególnych resortów każdego z państw członkowskich UE. Rada pełni funkcję organu decyzyjnego i prawodawczego.

PARLAMENT EUROPEJSKI

Składa się z 626 deputowanych, posiada funkcje uchwałodawczą i kontrolną wobec władzy wykonawczej.

TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI

Jest to organ orzekający UE. Dokonuje wykładni prawa europejskiego i interpretacji traktatów. Składa się z 15 sędziów mianowanych przez państwa członkowskie.

KOMITET REGIONÓW

Jest organem doradczym, który umożliwia regionom i społecznościom lokalnym udział w opracowywaniu i wdrażaniu polityki UE. Składa się z 222 przedstawicieli społeczności regionalnych (mianowanych przez Radę UE).

KOMITET EKONOMICZNO – SPOŁECZNY

Organ doradczy, którego zadaniem jest wyrażanie opinii na temat polityki gospodarczej i społecznej. Składa się z 222 przedstawicieli życia gospodarczego i społecznego państw członkowskich mianowanych przez Radę UE).

TRYBUNAŁ OBRACHUNKOWY

Jest organem kontroli finansowej, składa się z 15 członków. Trybunał bada legalność przychodów i rozchodów Wspólnot, bada sposób zarządzania finansami, opracowuje coroczny raport z wykonania budżetu przez Komisję Europejską.

POLITYKA REGIONALNA UNII EUROPEJSKIEJ – to proces mający na celu zmniejszenie dysproporcji w rozwoju pomiędzy poszczególnymi obszarami.

Podstawowymi instrumentami pomocy w ramach polityki regionalnej są **Fundusze Strukturalne**.

Poza tym funkcjonuje również **Fundusz Spójności**, czasowy instrument, który ma pomóc przy realizacji największych inwestycji w najuboższych krajach UE.

Cztery fundusze strukturalne:

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego,
- Europejski Fundusz Orientacji i Gwarancji Rolnej,
- Finansowy Instrument Ukierunkowania Rybołówstwa,
- Europejski Fundusz Społeczny.

Trzy cele, na które kierowane są środki z funduszy:

- CEL 1 – regiony upośledzone gospodarczo – poniżej 75% PKB na mieszkańca,
- CEL 2 – regiony w trakcie restrukturyzacji,
- CEL 3 – rozwój zatrudnienia i zasobów ludzkich.

Dwie różne grupy instrumentów:

- programy krajowe – 94% środków funduszy strukturalnych,
- inicjatywy wspólnotowe – 6% środków funduszy strukturalnych.

OBECNE CELE WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ:

1. Podnoszenie produktywności rolnictwa poprzez wprowadzanie postępu technicznego, racjonalizację produkcji i optymalne zastosowanie czynników produkcji a zwłaszcza siły roboczej.
2. **Zapewnienie ludności rolniczej odpowiedniego standardu życia poprzez powiększenie dochodu osób żyjących z rolnictwa.**
3. **Zapewnienie zaopatrzenia ludności w produkty rolne, umożliwienie konsumentom kupna produktów rolnych po rozsądnych cenach oraz ogólna stabilizację rynku rolnego i żywności.**

ZASADY WSPÓLNEJ POLITYKI ROLNEJ:

1. **Zasada jednolitości rynku** - oznacza swobodny przepływ towarów, jednakowe ceny skupu interwencyjnego głównych produktów rolnych, jednolitą zasadę regulacji rynku rolnego, wspólne reguły handlu z rynkami trzecimi.
2. **Zasada preferencji Wspólnoty** – oznacza pierwszeństwo zbytu produktów rolnych państw członkowskich i rozbudowany system ochrony przed importem.
3. **Zasada solidarności finansowej** – polega na wspólnym ponoszeniu kosztów WPR przez wszystkie państwa członkowskie, bez względu na terytorialny i rzeczowy aspekt wykorzystania środków.
4. **Zasada współodpowiedzialności producentów** – oznacza, że we Wspólnocie zostały przyjęte maksymalne progi produkcyjne,

dla których cena została zagwarantowana, natomiast skutki ich przekroczenia w postaci obniżki cen są przenoszone na producentów.

Wspólna Polityka Rolna jest finansowana z Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnych (FEOGA).

Wydatki na realizację WPR stanowią ponad 40% budżetu Unii Europejskiej i przekraczają obecnie 40 mld. euro rocznie.

POLITYKA UNII EUROPEJSKIEJ WOBEC MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW

W czerwcu 2000 r. na spotkaniu Rady Europejskiej w Portugalii przyjęto dokument pn. **Europejska Karta Małych Przedsiębiorstw**, która określa zasady polityki UE wobec tego sektora.

Dziesięć głównych kierunków planowanych działań:

- **rozwój edukacji i szkoleń z zakresu przedsiębiorczości,**
- **tańszy i szybszy proces rejestracji firm,**
- **uproszczenie regulacji prawnych,**
- **rozwój kształcenia zawodowego i ustawicznego,**
- **poprawa dostępności usług elektronicznych,**
- **polepszenie funkcjonowania firm na jednolitym rynku UE,**
- **uproszczenie systemu podatkowego i poprawa dostępu do finansowania,**
- **poprawa systemu dostępu do nowych technologii,**

- promocja skuteczności przykładów e-biznesu i wysokiej jakości systemów wspierania firm,
- lepsza reprezentacja interesów przedsiębiorców na szczeblu krajowym i unijnym.

**FUNDUSZE STRUKTURALNE UNII EUROPEJSKIEJ W
LATACH 2000 – 2006**

Zadania finansowane	Środki w mln Euro	Środki w %
Wsparcie rozwoju i dostosowań strukturalnych regionów zacofanych	125.910	69,7
Spółeczna i ekonomiczna konwersja obszarów dotkniętych trudnościami strukturalnymi (regiony przemysłowe, wiejskie, miejskie lub związane z rybołówstwem)	22.500	11,5
Wsparcie adaptacji i modernizacji polityki edukacji, szkoleń i zatrudnienia	24.050	12,3
Inicjatywy wspólnoty	10.400	5,35
Szkolenia i doradztwo związane z przygotowaniem i wdrożeniem programów	1.300	0,65
Rezerwa	0,850	0,50
RAZEM	195.010	100
Środki zarezerwowane w budżecie UE dla 15 krajów kandydujących, dostępne po przyjęciu do Unii Europejskiej w latach 2002 - 2006	45.390	
Fundusz Spójności na rzecz transeuropejskich sieci transportowych i ochrony środowiska	18.000	
Środki przedakcesyjne (PHARE, ISPA, SAPARD)	6.300	

Zasady działania funduszy strukturalnych:

KONCENTRACJA, PROGRAMOWANIE, PARTNERSTWO, DODATKOWOŚĆ.

NARODOWY PLAN ROZWOJU (osie rozwojowe)

1. Oś rozwoju - Wspieranie konkurencyjności przedsiębiorstw, poprzez

- zwiększenie poziomu inwestycji,
- poprawę produktywności,
- zwiększenie eksportu i kooperacji międzynarodowej,
- zwiększenie zatrudnienia,
- osiągnięcie standardów UE w zakresie ochrony środowiska,
- pełniejszego wykorzystania szans na jednolitym rynku europejskim,
- adaptację do działania w warunkach gospodarki opartej na wiedzy.

2. Oś rozwoju - Rozwój zasobów ludzkich i zatrudnienia, poprzez

- zwiększenie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych przez młodzież i dorosłych,
- podwyższanie efektywności i jakości działania systemu edukacji i kształcenia ustawicznego,
- podwyższanie skuteczności funkcjonowania instytucji i instrumentów rynku pracy,
- wspomaganie tworzenia nowych przedsiębiorstw i adaptacji kadr istniejących do funkcjonowania na jednolitym rynku europejskim, w tym w szczególności tych, które wykazują największy potencjał rozwojowy także w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy.
- poprawę możliwości bycia zatrudnionym i utrzymania zatrudnienia poprzez rozwój jakości zasobów ludzkich,
- rozwój przedsiębiorczości,
- poprawę zdolności adaptacyjnych przedsiębiorstw i ich pracowników do warunków zmieniającego się rynku,
- wzmocnienie polityki równości szans.

3. Oś rozwoju - Tworzenie warunków dla zwiększania poziomu inwestycji, promowanie zrównoważonego rozwoju i spójności przestrzennej, poprzez

- kontynuację rozpoczętych w okresie przedakcesyjnym inwestycji w modernizację oraz rozbudowę sieci drogowej oraz kolejowej w paneuropejskich korytarzach transportowych i pozostałej sieci TINA,
- poprawę inwestycji na drogach i liniach kolejowych o krajowym znaczeniu, zapewniających poprawę jakości obsługi ruchu pomiędzy dużymi aglomeracjami miejskimi oraz zapobiegającym peryferyzacji obszarów położonych na wschodzie Polski,
- poprawę infrastruktury portów lotniczych, w celu sprostania standardom ruchu międzykontynentalnego w głównych portach (Warszawa, Gdańsk, Kraków i Katowice),
- rozbudowę infrastruktury portów morskich w celu poprawy ich dostępności od strony lądu i morza oraz utworzeniu przeładunkowych terminali kontenerowych i promowych, a także centrów logistycznych w ich pobliżu.

4. Oś rozwoju – Przekształcenia strukturalne w rolnictwie i rybołówstwie, rozwój obszarów wiejskich, poprzez

- podniesienie konkurencyjności i dochodowości gospodarstw rolnych (obok rozwiązań z zakresu Wspólnej Polityki Rolnej),
- modernizację i rozbudowę sektora żywnościowego, przetwórstwa ryb oraz marketingu wytwarzanych produktów,
- dostosowanie nakładu połowowego do zasobów morskich, modernizacji pozostałej floty rybackiej w celu poprawy jej efektywności i bezpieczeństwa pracy rybaków, umożliwieniu przekwalifikowania rybaków i ich rodzin,
- dywersyfikację źródeł dochodu ludności rolniczej,
- zapewnienie rozwoju obszarów wiejskich oraz obszarów zależnych od rybactwa dla podniesienia standardu cywilizacyjnego ich mieszkańców i zwiększenie możliwości inwestowania na tych obszarach w pozarolnicze i pozarybackie sfery gospodarki,

5. Oś rozwoju - Wzmocnienie potencjału rozwojowego regionów i przeciwdziałanie marginalizacji niektórych obszarów, poprzez

- rozbudowę i modernizację infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów metropolitarnych będących głównymi węzłami rozwoju polskiej przestrzeni w kontekście europejskim i globalnym,
- restrukturyzację bazy ekonomicznej regionów i tworzeniu warunków jej dywersyfikacji,
- rozwój zasobów ludzkich,
- wsparcie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją,
- rozwój międzynarodowej współpracy regionów.

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

CELE STRATEGICZNE DŁUGO I ŚREDNIOOKRESOWE

Cele długookresowe do 2020 roku

- I. Zwiększenie konkurencyjności metropolii warszawskiej i regionu w układzie europejskim i globalnym.**
- II. Przeciwdziałanie nadmiernym, społecznie nieakceptowanym dysproporcjom w poziomie rozwoju gospodarczego i warunków życia ludności.**
- III. Poprawa jakości środowiska przyrodniczego Mazowsza.**
- IV. Wydłużenie trwania życia mieszkańców Województwa Mazowieckiego poprzez zmianę stylu życia oraz poprzez zmniejszenie rozpowszechniania chorób cywilizacyjnych i uzależnień.**
- V. Ukształtowanie tożsamości kulturowej regionu.**
- VI. Bardziej efektywne wykorzystanie przestrzeni.**

Cele średniookresowe

- 1. Wzmocnienie mechanizmów dyfuzji procesów rozwojowych z aglomeracji warszawskiej na otoczenie regionalne.**
- 2. Przyspieszenie procesów rozwoju społeczno – gospodarczego opartego na wiedzy i innowacjach.**
- 3. Wzmocnienie istniejących i stymulowanie rozwoju nowych funkcji metropolitalnych Warszawy.**
- 4. Aktywizacja i modernizacja obszarów pozametropolitalnych służąca likwidacji zapóźnień cywilizacyjnych i poprawie dochodów i warunków życia ludności.**
- 5. Przeciwdziałanie degradacji i rewaloryzacja środowiska przyrodniczego.**
- 6. Poprawa stanu zdrowia mieszkańców Województwa Mazowieckiego.**
- 7. Wzmocnienie regionalnych więzi kulturowo – społecznych mieszkańców Województwa Mazowieckiego.**
- 8. Zahamowanie narastania chaosu w przestrzennym zagospodarowaniu Warszawy i województwa.**

Ramowy program seminarium

10.00 Wprowadzenie do warsztatów

- wzajemna prezentacja uczestników
- przedstawienie oczekiwań związanych z warsztatem
- omówienie programu warsztatów

10,20 Główne problemy rozwojowe miasta

- Dyskusja: co rozumiesz pod pojęciem „gmina”
- wprowadzenie do prac w zespołach
- Określenie głównych problemów gminy – dyskusja moderowana

11.00 Analiza SWOT gminy

- analiza szans i zagrożeń gminy - praca indywidualna
- analiza atutów i słabości gminy - praca indywidualna

11,45 Określenie wizji gminy w 2020 roku

- wprowadzenie do pracy w zespołach
- określenie wizji - praca w zespołach
- prezentacja i dyskusja wyników pracy w zespołach

13,00 Określenie celów strategicznych rozwoju gminy do 2020 roku

- wprowadzenie do pracy w zespołach – strategię regionalne
- zamiana analizy SWOT w cele strategiczne – praca w zespołach
- prezentacja i dyskusja wyników pracy w zespołach

14,30 Określenie misji gminy

- prezentacja wybranych propozycji
- dyskusja i wybór jednej z wersji

15,30 Podsumowanie warsztatów

Strategia – definicje

Strategia - plan działania zmierzający do osiągnięcia wyznaczonego celu (na podstawie "Leksykonu Polityki Regionalnej i Zrównoważonego Rozwoju" Centrum imienia Mirosława Dzielskiego)

Strategia rozwoju regionalnego- koncepcja systemowego działania, polegająca na formułowaniu długookresowych celów regionu i ich modyfikacji w zależności od zmian zachodzących w otoczeniu, określaniu zasobów i środków niezbędnych do realizacji tych celów oraz sposobów postępowania zapewniających optymalne ich rozmieszczenie i wykorzystanie w celu elastycznego reagowania na wyzwania otoczenia i zapewnienia regionowi korzystnych warunków egzystencji i rozwoju.
Dokument taki powinien zawierać:

- opis i diagnozę stanu istniejącego;
- analizę silnych i słabych stron regionu;
- **sformułowanie celu strategicznego (musi się on mieścić we wspólnym polu oczekiwań i możliwości);**
- wyznaczenie celów pośrednich;
- określenie metod i zasobów niezbędnych do osiągnięcia celów, identyfikacja aktorów (na podstawie "Leksykonu Polityki Regionalnej i Zrównoważonego Rozwoju " Centrum imienia Mirosława Dzielskiego)

Zarządzanie strategiczne – to takie zarządzanie, które prowadzi do skutecznego osiągnięcia priorytetów społeczności (lokalnej, regionalnej) przy efektywnym wykorzystaniu środków. Na takie zarządzanie składają się:

- sprawne funkcjonowanie;
- przywództwo;
- praca zespołowa- (na podstawie materiałów LGPP)

Planowanie strategiczne to systematyczna metoda radzenia sobie ze zmianami, budowania konsensusu obejmującego całą społeczność oraz tworzenia wspólnej

wizji lepszej przyszłości gospodarczej. Jest to twórczy proces, którego celem jest zidentyfikowanie najważniejszych zjawisk oraz uzgodnienie wiarygodnych celów, zadań i strategii, których realizacja będzie dotyczyć tych zagadnień. Planowanie strategiczne jest również ważnym narzędziem służącym poprawie klimatu gospodarczego oraz konkurencyjnej pozycji gminy lub miasta.
(na podstawie materiałów LGPP)

ELEMENTARNE POZIOMY STRUKTURY PROCESU ZARZĄDZANIA

ABSTRAKCJA

DECYZJE
PERSPEKTYWICZNE

KONKRET

BIEŻĄCE DECYZJE
OPERACYJNE

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE – definicje i określenia.

Spółeczeństwo obywatelskie (spółeczeństwo cywilne), spółeczeństwo, w którym jest ograniczona do minimum ingerencja władzy polit. w życie obywateli; obywatele z własnej inicjatywy tworzą odpowiadające ich potrzebom formy życia gosp. społ. i kulturalnego.

(Według Encyklopedii PWN.)

Komentarz opisowy do w/w definicji

Termin „spółeczeństwo obywatelskie” określa przestrzeń pozostawioną swobodnym zrzeszeniom, a jednocześnie także i zespół zależności - uformowanych na rzecz rodziny, wiary, zainteresowań czy ideologii - które ową przestrzeń wypełniają. Pojęcie to odnosi się więc do zrzeszeń takich jak Kościoły, fundacje, stowarzyszenia profesjonalne, kluby i wiele innych. Mogą one gromadzić od kilku do wielu tysięcy osób. Mogą zmierzać do realizacji jakiegoś jednorazowego celu lub działać przez wiele dziesięcioleci. Na pograniczu tak rozumianego społeczeństwa obywatelskiego i struktur władzy państwowej, znajdują się samorządy lokalne. Nie sposób wyobrazić sobie działania wszystkich tych instytucji bez wolnej prasy. Instytucje te mają zasadnicze znaczenie zarówno dla funkcjonowania rynku, jak i dla demokracji politycznej. Instytucje takie wspierają rynek, stwarzając jego społeczne ramy, cywilizując go i przyspieszając przebieg informacji. Służą temu najrozmaitsze stowarzyszenia profesjonalne, izby handlowe, związki przedsiębiorców i im podobne organizacje. Instytucje społeczeństwa obywatelskiego zapobiegają także negatywnym dla poszczególnych uczestników skutkom rynku, zabezpieczając ich przed nieuchronnie związanym z jego działaniem ryzykiem. Na tym polega rola spółdzielni, towarzystw ubezpieczenia wzajemnego, wzajemnego kredytu czy organizacji filantropijnych. Instytucje te pomagają więc w rozwiązywaniu problemów społecznie istotnych, a trudnych do załatwienia przez rynek - tym samym zaś sprzyjają akceptacji działania rynku w innych dziedzinach. Rozwój gospodarczy krajów takich jak Szwajcaria czy Dania jest niezrozumiały bez analizy instytucji, o których mowa. We Francji rozwijający się od stulecia sektor tak zwanej economie sociale, a więc gospodarki stowarzyszeń i spółdzielni, zatrudnia ponad milion osób i spełnia kluczową rolę na przykład w dziedzinie zabezpieczenia społecznego.

Stowarzyszenia umacniają też demokrację, dla funkcjonowania której same partie polityczne - zajmujące się przede wszystkim formułowaniem programów i organizowaniem wyborów - są wprawdzie niezbędne, ale z pewnością niewystarczające. Ich bezpośrednia działalność obejmuje niewielką tylko w końcu część obywateli, reszcie pozostawiając jedynie możliwość wrzucenia raz na kilka lat kart do urny wyborczej. Dobrowolne stowarzyszenia, składające się na społeczeństwo obywatelskie, wciągają natomiast ludzi w działalność codzienną. Mogą działać bezpośrednio w sferze polityki, ale także mogą działać jak gdyby obok niej. Uczą demokracji w mikroskali i w sprawach konkretnych, takich jak kontrola wójta przez radę gminy czy układanie budżetu parafii, spółdzielni mieszkaniowej lub konkretnej szkoły. Powodują zacieśnienie więzi między ludźmi, zwiększają poczucie tożsamości jednostek z szerszą społecznością, sprzyjają wzrostowi odpowiedzialności za własny los, tym samym zaś zmniejszają ryzyko wyobcowania, frustracji, wycofania i buntu.

Sprowadza się to wszystko do stwierdzenia, iż społeczeństwo obywatelskie jest ważne dla funkcjonowania rynku i demokracji (lub państwa), ponieważ czyni je bardziej stabilnym i łatwiej akceptowalnymi.

„Mamy tu do czynienia - powiada Michael Walzer - z obrazem jednostek swobodnie się zrzeszających i komunikujących się ze sobą, tworzących i reorganizujących grupy wszelkiego możliwego rodzaju nie w celu wzmocnienia więzi jakiegoś jednego szczególnego typu - rodziny, plemienia, narodu, religii, wspólnoty, braterstwa - lecz w celu wzmocnienia życia społecznego jako takiego. Jesteśmy bowiem z natury istotami społecznymi, zanim stajemy się istotami politycznymi czy też ekonomicznymi”.

Tworzenie tak rozumianego społeczeństwa obywatelskiego - co zazwyczaj jest długotrwałym procesem historycznym - tłumaczy się często kształtowaniem się tak zwanych klas średnich, a więc tych warstw ludności, których pozycja w społeczeństwie wynika czy to z własności, czy to ze zdobytych dzięki wykształceniu kwalifikacji. Znaczenie ma jednak nie tyle samo wyłanianie się warstw średnich, ale i bardzo odległe tradycje historyczne.